

309417

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6.

చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 23 వ తేది బుధవారము

NO. 19.

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర చైత్ర మాస బహుళ సవతు ౮.

సంచిక ౧౯

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమాషధము

వెల స్వల్పము
తల నొప్పులకు
వేరు పొందినది.
గుణము లేకుండిన
మీ వైకము మీకు
ఇయ్యబడును.
వనమూలికలచే
చేయబడును.
సువాసన గలది.

గుణ మధికము
పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒక సారి పరీక్షించి
చూడుడు
చక్కని డబ్బీలో
వెల రా ఆణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డి. పో.

6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

109, ప్రేరి రోడ్డు, పోస్ట్, బొంబాయి

100 మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసనకలిగిన 126

(రిజిస్టరు) ఆటో డిల్ బహార్ (రిజిస్టరు)
కాబడినది కాబడినది

ఇప్పటికాలపు నచ్చి కనుపడునది. పొడిలేని మనోహరముగు సువాసనగలది.
ఆటో హాలుగానీ, సారాయుగానీ, చేర్చబడకయే సిద్ధము
చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ కువాలవై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినవో, మనోహర
ముగు సువాసన నిస్తులకరించును.

ఈ క్రింది సీసాల పరిమాణములో నుండును.

(చిన్న నైజా ఆర్ (డాం)	సీసా 1-కి రు 0.8-0
మధ్యరకం నైజా 1 (డాం	" " 0.12-0
వేరొక నైజా 2 "	" " 1.4-0
వెద్దనైజా 4 "	లేక క్లీ బొమ్మ " 2.0-0

వి. పి. ఖర్చులు బుడ్డి 1-కి 0.6-0, 8 బుడ్డకు 0.14-0 ప్రత్యేకము
పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధముగు ప్రతిపావులలోను దొరకును. వీనికి
ఆ నేటికే మగు నకలు పెంట్లు కలవు. కావున తాము కొనుపపుడు సీసానైన
ను, కార్డునైనను ఆటో డిల్ బహార్ రను పేరున పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో
డిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయగోరువా రీ దిగువవారికి
ప్రాసినవో అదాకిమత్తు గల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

పోలుయేజంట్లు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ ఆండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మా మసీదు వీధి, బొంబాయి.
మదరాసు యేజంట్లు:— మెహతాపురమో త్రంమాల్, చై నాబహార్ రోడ్, మదరాసు.

మలయు చందనము

(1251) కె. రోగములకు కీ కాచము
మందు పుష్పకొనుమన్నట్లు ఎవరికిని
లేరయదు. 1 కేరము తేలి. వీటికాచీ
మన్ను గు కరిక కిల్లల కనిలేదు. దాచు
వైన మా మలయచందనము ఎలావు
తెలుపు కచ్చ అను మాడు విధము.
కె. రోగములు మాడు పుడులలో మాడును. డబ్బీ 1-కి 2.0-0
గంధర్యసార్వసి, రాజమండ్రి.

ఆత్మజ్ఞానా.

కరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మజ్ఞాన
నిజమును సద్భావమును గురించి కాశ్చియవర్
గంధకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, వి.
చిన్ననైజా చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0.10.
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము
పోస్ట్ బాక్సు 212, మదరాసు

Mr. G. W. M. Reynold's Novels Other Big Type Editions.

	Re. A.
GRACE DARLING or	0 12
The Heroine of the Fero Island	1 12
Mary Price 8 vols. Re. 5- Parricide 3 vols.	1 12
Faust 2 vols. Re. 1-8-0 Wagner 3 vols.	1 12
Seamstress in 2 vols. Re 1. Margaret 4 vols.	3 0
Neotomancer 3 vols. 2-4 0. Agnes 9 vols.	6 0
Old London, 3 vols. 2-4-0. Mary Stuart 2 vols.	1 4
Pope Joan 3 vols. 1-12-0. Coral Island 4 vols.	3 0
Kenneth 4 vols. Re. 3. Soldier's Wife 2 vols.	1 4
Robert Macaire in 2 vols.	1 0
Young Duchess, in 4 vols.	3 0
Bronze Statue 4 vols.	2 0
Granbury House in 3 vols.	2 4
Rosa Lambert, 4 vols.	3 0
The Massacre of Glencoe 4 vols.	3 0
Mysteria of London 13 vols.	7 0
Mysteria Court of London 17 vols.	12 0
Empress Eugenie's Boudoir 3 vols.	2 4
May Middleton 2 vols.	1 8
Rye House Plot 4 vols.	3 0
Pickwick Abroad 3 vols.	2 4
Loes of the Harem in 4 vols.	3 0
Young Fisherman, complete	0 10
Master Timothe's Book Case 3 vols.	1 12
Mysteria of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	1 0

(Postage etc. Extra for all Books)

The SUPERIOR WATCH CO.,

536 Post Box 167 (A) Madras. E.

విక్టోరియా ఆనుపత్తి, కాకినాడ.

ఆంధ్రకుసుమము బహునిపుణకగా
బాగునే కనుబడును. ఎన్ని సంవత్సర
ములనండి గ్రుడ్డితనముచే బాధ పడి
నను, తిరిగి దృష్టిని (చూపు) పొంద
గలరు. కంబిలో పువ్వులు, ఎరుపులు, ఒరుపులు, దురదలు
వగైరా సుమస్త శ్లేశకాగములు తునుర్చుబడును. కను వీడల
బుధిరము.

1. ఆంగ్లేయ వైద్యసాగచంద్రిక తెలుగుభాషలో
చక్కగా వ్రాయబడినది. 400 ప్రక్రియలు గలవు.
వెల రు 1-4-0. 2. టైఫాయిడు ఫీజు అను గ్రంథము
ఇంగ్లీషులో వ్రాయబడినది. వెల రు 1-0-0.
వి. గోపాలకృష్ణయ్య, యం. డి. సర్జను.

ఫర్వకైజా పేనాల ధర తగ్గించబడినది.
బ్లాక్ బర్డు యు 8-8-0. స్వాక్ యు 7, వాటర్ మెక
యు 7-8-0, వాటర్ మెక (స్టిల్ లెక్ నెల్ ఫిల్లింగ్) యు
10-8-0, నల్వాక్ 210 యు 4. ఆల్బెర్ట్ డ్రా యు 2-1-20
(1514) సింబ్రదస్సు, స్టేవెన్స్ తిరుగిల్లిక్కేసి, మద్రాసు

గంం ఏజంట్లు కావలెను.
యా దిగువ ప్రచురించిన కంపెనీలో పనులుచేయు
టకు రూ. 80 ముదలు రూ. 50 బీకములూ అన్ని జిల్లాలు
లోను యేజంట్లు కావలయును. అక్టోబర్ 12.4-1919
లోపల దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును. (1558)
కాన్స్టెబు, S. P. B. Co. Ltd. రాజపురం, మదరాసు.

పంటివైద్యము. 1564
డాక్టరు గిబ్బెక్ బ్రదర్సు
12 కన్నడైన్ లెక్, ఎన్నూరు, మద్రాసు.
ఈ రకవైద్యము ఏకారణము చేసిన పండ్లను పెరికి
నేయవలసి యుండిన సెప్పిలేతుండ వీకినే యుదురు. బలహీన
మైన పండ్లను బలగారు కట్టులచేత బలపరచుట సంయగల పం
డ్లను బలగారుచేత మూయుట, పల్లు క్రొత్తకట్టుట, ఇంకను
పంటిసంబంధమైన అన్ని వ్యాధులను నూతనవైద్యకాస్త్రప్రకా
రము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీకి చికిత్సచేయ ముందుకు వచ్చి
యూన్నాను. పంటిని తీయవచ్చును నొప్పిలేక నే తీయబడును.

కాకుమాని ఆది కేశవులు శెట్టి గారిచారిత్రము.

1918-వ సంవత్సరము జనవరి నెల 1-వ తేది మొదలు, డిసెంబరు నెల 31-వ తేది వరకు (స్త్రోతుమెంటు).

జను వివరం.	రూ. ల.	పై.	పుష్కారా	అయిటం.	ఖర్చు వివరం.	రూ. ల.	పై.
యిరుపు రొక్కం	292	1	2	3	21	తిరువల్లూరు శ్రీనివాసులసన్నిధి (a) జీర్ణోద్ధారణ	0 0 0
,, మద్రాస్ బ్యాంక్	2161	11	0		,,	,, (b) పడితనం	404 6 10
ఎక్స్ క్యూటర్ల జమ.	16000	0	0	5	,,	తిరునాంగూరు 11 దేవాలయములలో సన్నిధుల గర్భగృహముల జీర్ణోద్ధారణ.	0 0 0
,, జమ (తిరువల్లూరు సన్నిధి పడితనముకు)	404	6	10	6	,,	,, మాస తిరునక్షత్రముల శేలపులు...	0 0 0
				8	,,	శ్రీభావ్యకార సిద్ధాంతవర్ధసి సంస్కృత ద్రావిడ వేదపాఠశాల	3 0 3
				13	2	మామూలుకైంకర్యములు (a) ముల్లాపిధి రంగనాయకులుస్వామి కోవెల	1135 15 9
				,,	,,	(b) చెన్న కేశవపెరుమాళ్లుకోవెల	46 0 0
				,,	,,	(c) శ్రీపెరుంబూమారు ఉడయవల్లుకోవెల	625 12 2
				,,	,,	(d) కొండూరు దామోదరపెరుమాళ్లుకోవెల	278 2 0
				4	దక్షిణహిందూదేశములోని వైష్ణవదేవాలయముల జీర్ణోద్ధారణ	900 0 0	
				5	ఇండ్ల రిపేర్లు (a) శ్రీవైష్ణవులు	700 0 0	
				,,	,,	(b) వైశ్యులు	135 0 0
				,,	,,	వివాహ ఉపనయనములు (a) శ్రీవైష్ణవులు	775 0 0
				,,	,,	(b) వైశ్యులు	490 0 0
				6	గ్రంథ కాలక్షేపం	600 0 0	
				7	విద్య (a) శ్రీవైష్ణవులు *	3338 6 0	
				,,	,, (b) వైశ్యులు *	1073 4 0	
				8	తిరువధ్యయనం (a) కర్తగారిది	100 0 0	
				,,	,, (b) కర్త తండ్రిగారిది	100 0 0	
				9	ఆభ్యారాచార్యుల అవతారస్థలములలో తిరునక్షత్ర ఉత్సవములు	210 0 0	
				10	రంగనాయకులసన్నిధి బంగారాలో ఉభయదారులులేక నిలిచిన ఉత్సవములు.	117 3 4	
				11	కొండూరు దామోదరపెరుమాళ్లు కోవెలలో	100 1 3	
				14	,, (Surplus) పుయిలులో చెప్పబడిన ఖర్చులుపోగా నిల్వపైకం వినియోగించుట.		
				,,	,, (a) విద్య	0 0 0	
				,,	,, (b) సంస్కృత పాఠశాలలు	0 0 0	
				,,	,, (c) వాహనములు	0 0 0	
				15	7 ట్రస్టీల మీటింగుల సిటింగ్ ఫీస్	320 0 0	
				,,	ఆఫీసు యెస్టాబ్లిష్ మెంటు	2520 3 9	
				,,	లెక్కల ఆడిటింగు	30 0 0	
				,,	,, పబ్లికేషన్	58 0 0	
				,,	బాజాఖర్చు	106 9 10	
				,,	స్టేషనరీ	30 12 3	
				,,	యిరుపు రొక్కం	228 8 7	
				,,	,, మద్రాస్ బ్యాంకింగ్	1259 8 0	
					* విద్యాశాఖకు కర్పెన రూ 4411-10-0. పుయిలులోనికి, మొత్తం రూ 2400 పోగా, యక్సిక్యూటర్లు ఇప్పించిన స్వల్పము వరుంబడిలో నుండి కర్పెన చేయబడినది. రూ 2011-10-0.		
Total Rs. ...	18858	3	0			Total Rs. ...	18858 3 0

Audited & Found Correct.

(Sd) P. Kannayya Chetty,

5—3—19.(Sd) M. N. Singh, Qualified Auditor.

SECRETARY.

Madras, 10th January 1919.

గోదావరిమండల

గ్రామోద్యోగియులసభ.

19-వ తేది సమావేశమగుట

ఈసభకు ఆగ్రహాధికతిగా మ-గా-శ్రీ దుగ్గిరాల వేంకటనారాయణకారావుగారిని, తునిపేట కరణంగారెడ్డి పొన్నాడ మార్కండేయరాజుగారు ప్రోపోజు చేసిరి కనుక నల్లవరం గ్రామకరణంగారెడ్డి కనకగిరి వేంకటరాజుగారివలన, ఆయుర్యేయూవాసి డాక్టరుగారగు కోలా అప్పల నరసింహయ్యగారివలన సెకండు చేతుబడి అందరి కల్లన యేకగీతముగా ఒప్పకొనబడినది.

ఈసభకు జయంతి రావచ్చుగాను బి. ఏ. బి. ఎల్. రిటైర్డ్ డిప్యూటీ కలెక్టరు మేజిస్ట్రేటుగారును మద్రాస్ సన్యాసిరామయ్యగారు బి. ఏ. ప్రిదర్, మాంథాత నరసింహారావుగారు ప్రిదర్, దువ్వూరి వేంకటేశ్వర్లుగారు తాలూకా అండ్ డిస్ట్రిక్టుబోర్డు మొదలగునట్టి శాసనసభల లక్ష్యపతి కాశ్రిగారు పొన్నలగడ్డ వేంకట సుబ్బారావుగారు ఆంధ్ర జిల్లాల కరణముల సంఘముల జనరలు సెక్రటరీ ఆయ్యగారి తిరవతి రాజుగారు ఆయాతాలూకాల విశేషాధికారులను

మొత్తము సుమారు రెండువందలయిది సభ సలంకరించిరి. సభలో యాదీనుక తీర్మానములు కావించబడినవి.

మదరాసు ప్రాశ్నియిటరీ యెస్టేట్ గ్రామసభకు ఆరు మాస అను 1895 సంవత్సరం మదరాసు వంశపారంపర్య గ్రామోద్యోగముల ఆస్తును సవరించుటకై కడచిన సువత్సరం అక్టోబరు నెలలో శ్రీ గవర్న మెంటువారు ప్రయోగించిన బిల్లులో

1. పురాతనమయిన శ్రేష్ఠులను క్రమణ హక్కునకు భంగము కలుగుటయు.

2. మైనార్టీ కారణములవలన వారసత్వపుహక్కునకు భంగము కలుగుటయు.

3. అనేక కారణములచేత కృత్రికాభిప్రాయములు కలిగియుండుటకు అవకాశములు గల తాలూకా ఉద్యోగస్తులకు అప్పాయింటు మెంటు డిస్ మిసు అధికారములు కలుగ జేయుటయు.

4. రెండవ అప్పాయింట్ అధికారము అన్యాయము జరిగిన వారికి లేకపోవుటయు.

5. దివాలాతీయులు తగిన ఆస్తిలేక పోవుట ఉద్యోగ మునకు అన్యాయము నూచించునని నిర్ణయించుట స్వాధీనమును పురాతనపు హక్కునకు మర్యాదకలుంబు గౌరవము

నకును భంగకరమగుటచేత యీ సభవారు యీబిల్లు ఆనావ శ్రేయనియు యీబిల్లును గౌరవింప తగదనియు దీనియని అన్ని జిల్లాలవారు తెలిపిన కృత్రికాభిప్రాయములను గను నింది దొరతనమువారు యీ బిల్లురద్దుపరపించ కలసినదని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

- ప్ర॥ 1. పొన్నాడ మార్కండేయరాజు, తునిపేటలు.
2. లింగంరామన్న పంతులు, తుని.
3. కనకగిరి వేంకటాగ్రా, కనుకయ్యలవరం.
4. మర్రిప్రగడ అచ్యుతరామయ్యలక్ష్మీ వేంకట
5. ఆయ్యగారి తిరపతిరాజు, మోగల్లు
6. దువ్వూరి వేంకటేశ్వర్లు, ముక్కామల.

ఆ దరిమిలను యిందువిషయమై మోగల్లు కరణంగారెడ్డి ఆయ్యగారి తిరుకతిరాజుగారు ఈ బిల్లును వెల్లుటవలన కలిగెడు అనర్థకములనన్నిటిని విరళముగాచెప్పి యిందువిషయమై పయివారికి పంపించు అచ్చుమిమోరియలును చదివి వినిపించిరి. ఆ ఆర్టికల్ పయివారికి పంపుటకును దీనికి చెన్నపట్టణం వెళ్లి ఈజిల్లా గ్రామోద్యోగియులతరపున గవర్న మెంటువారికి నిజమింతుటకును జిల్లా సంఘమువారికల్ల ఆమోదింప బడినది. ఈ సభ సుమారు ప్రియగుంటలకు సంగీతములతోను శ్రీ శ్రీ శార్దూలకవర్తిగారికి జయజయ యను ధ్వనులతోను ముగిసినది.

నాల్గవ కృష్ణమండల
గ్రంథాలయసభ.
కొవ్వూరు.

ఈ సభ యీ నెల 20-న జేడి మధ్యాహ్నము నుమా
రు 2 గంటలకు సమావేశమయెను. తల్లాపాడ చలపతిశాస్త్రి
గారు సభ్యుల కావ్యసంఘమున పదవ బారీష్టర్ కందుల
వీరభానుకృష్ణమి నాయుడుగారు సభాధ్యక్షతనహించి ఉపన్య
సించిరి. వారి యుపన్యాసములోని కొన్ని భాగాలు లిక్కింప
ముద్రితము లగుచున్నవి. —

ప్రాచీన కాలమునం దున్న కష్టిలిని కహించిన ప్రపంచము
నందలి ప్రతిజీవమునందును గ్రంథానికి మిక్కిలి టంగ జేర్చబడి
విద్వాంసులకెల్ల నుపయోగకరములగు నుండెను. అన్నీ
రి యీ జే. క. మున్నతస్థితియందున్న కాలములో నాడో ప్రధు
వులా కాలమునందలి యుద్ధాంధముల బలకలవై వ్రాయించి
యొక గొప్ప భాండాగారమును గూర్చియున్న విషయమును,
అందలి గ్రంథము లిప్పటికిని నిలిసియుండి జేసోకుల భూమిం
చుచున్నవి. అలెగ్జాండ్రీయా నునాటట్టణమున కక్షలకొలది
యుద్ధాంధములతో నిండియుండిన గ్రంథాలయ మొకటి విల
సిల్లియుండి విద్యతోగ్రీటి కాష్టాదజనముగ కాలకాలముండి
యొక మహాద్భుతము ప్రధుని దురాగ్రహమున కావలతి
యయ్యెను.

మన భరతవర్షమునందు నయుకము యూరోపుజీవము
గ్రినుజేయు మున్నగు జేయు లన్నియును గాంధాంధకార
మున నునిలియున్నప్పుడు జ్ఞానజ్యోతి భరతవర్షమున జేదీప్తి
మానముగఁ బ్రకాశింప సాగెను. ఆ కాలపు మహారాజులు,
చక్రవర్తులు, విద్వాంసుల యుపయోగమునకై అసమాన
గ్రంథరాశిని గూర్చి విద్యత్ప్రపంచమున కవిలీనకారముఁ
గావించియున్నారు! జేదీప్తి జేదీప్తిగాఁగలను, పురాణము
లును, శిల్ప వాస్తు, జ్యోతిశాస్త్రములును వైద్యగ్రంథములు
ను మొదలైనవి. ఆర్యుల మాతృభాషయగు సంస్కృతభాష
యొక్క ఘనత యింతటి కట్టింప జేరికవి శక్త్యము గాదు!

“హిందూ సారస్వతములో, తగుభాగమును కఠింప
టకు నొకమాఁపుని జేవితము చాలదు”ని నర్ జిల్లి మనుజోన్న
దొరవారు నడివియున్నారు. “ప్రస్తుతమున నిలిచియున్న
సంస్కృత లిఖితగ్రంథములయొక్క సంఖ్య పదివేలు. ఈ సం
ఖ్య గ్రిను ఇట్టివేలుల రెండింటియొక్క యుద్ధాంధముల
సంఖ్యకన్న నధికముగా నుండున”ని మ్యాట్సన్లులకు పండితుడు
నుడివియున్నాడు. ఇట్లే రికరెంతువార్డు దొరవారు మ్యాం
గను యువభరత్తుమును నడివియున్నారు. ఇట్టి యమూల్యము
లైన గ్రంథములను సేకరింపట మిలిమిరిన ధనమును మార్చు
టయెగదా?

గ్రంథాలయములయొక్క యావశ్యకత

మనజీవమునందు ఈ స్థితియొనంపునువారి ప్రభుత్వ
పాలనలో చివరకు:— ఏదియో యొక విధమున రాజ్యాం
గము వారి ప్రయత్నమునకును విజేయమతాచార్యుల
యందాత్యమునకు రాను రాను స్వదేశీయుల శ్రద్ధనిలనకు
పాతకాల తేర్చిది హిందూభావము విద్య నభ్యసించుచు
న్నారు. కాని కృతార్థులైనవోడనే యొజ్జలపాతకాలన యొజ్జ
లకే యొప్పఁజెప్పి యేతేభకన్యత్రియందో ప్రజేకించి కాలము
బుచ్చుచున్నారు. సద్గ్రంథతనమునం దొకాకొకప్పు డేమీ
నముపుట్టినను, గ్రంథములు కొనుటకు తగినముపాధి లేకపోవు
టచే అట్టికొరిక సభలను కాకపోవుచున్నది. ఒక్క లేభక
వృత్తియందున్న వారికిమాత్రమే కాదు. ఎంత సంపన్నగృహ
స్థునకును తాను చదువదలచిన పత్రికగ్రంథమును కొనుటకు
సాధ్యకడదు. సాధ్యకడనను దానివలన ప్రయోజనము నుండ
దు. నవలలు, చరిత్రలు, సాధారణనాటకములు, మున్నగునవి
ఒక్కడెడనన్న నెక్కువగా చదువదలసిన యవసర ముండదు
కదా? కావున వీడలకు సామాన్యజనులకు ధరికలకు చదువ
ననుగుమ్యాన పుస్తకభాండాగారములను స్థాపించుటయే
యై యున్నది.

గ్రంథాలయము లేదని నెలకొల్పకలెను?

పాతకాల లెట్టివారు నెలకొల్పియున్నారో గ్రంథా
లయములను నట్టివారే నెలకొల్పవలయునని నా యభిప్రాయము.
బాలికాబాలకులకు విద్యాభివృద్ధికై పాతకాలల నేర్ప
టుచుట రాజ్యాంగమునాని కట్టి బాధ్యతయో శ్రీపురుషుల
జ్ఞానసేత్రియను వికసింపజేయుటకు గ్రంథాలయముల నెల
కొల్పటము నట్టి బాధ్యతయే అయి యున్నది. ఇట్లనుటచే
కఠింపదలచిన నట్టిభారము లేదని నా యభిప్రాయ మెంతమా

తరము గాదు. గ్రంథాలయనిర్మాణభారము ముఖ్యముగా
పట్టణములయందు పురపాలకున్యసంఘమువారిచేయుదును (గా
మునులయందు స్థాపకపరిపాలకాకాళివారిచేయుదును నున్న
యది. విజయనగరపురపాలకున్యసంఘమువారు తమ పట్ట
ణమునందలి రామమోహన గ్రంథాలయమునకు గొంత
విరాళము నిచ్చియున్నారు. మా రాజపుహేంద్రపురపాలకు
న్యసంఘమువారు ఆ పట్టణము నందలి సర్వజన పుస్తకభాం
డాగారమునకు గొంత సాంవత్సరికవిరాళమును నిచ్చుట మా
లిమేగాక గోదావరీతీరమునందలి కొంత స్థలమును నయి
తము గ్రంథాలయ నిర్మాణముకై మలభమగు విలువకు
నొసంగియున్నారు. ఇందులకు రాజ్యాంగమువారును సమ్మ
తించినారు.

కావున గ్రంథాలయాధికారు లికముందు వైసంఘముల
వారిని దైర్యముగ సాంవత్సరికవిరాళములను గ్రంథాలయ
నిర్మాణమున కగున్యాయలో కొంతభాగమును గోరవచ్చును.
సభాసభిలినిని లిందును ముఖముగా గావించెడు.

గ్రంథాలయములయందు దెట్టిగ్రంథములుండవలెను?

“జనసామాన్యమునకు పరిచియయ్యుచు గూర్చియు
అసంభవముల యభిప్రాయములను నులభముగ దెలిసికొను
గ్రంథములు ముఖ్యముగా పత్రికగ్రంథాలయమునందును ఇంద
వచ్చును.” ప్రపంచమునందెపు డున్నట్టియు ముచ్చచ్చట్టియు
జ్ఞానధుల విజ్ఞానము సామాన్యజనులకు లభింపజేయుటయే
గ్రంథాలయాధికారుల మొదటి యుద్దేశముగ నుండవలయును.
నీలివాయకములును, సునపురోవృద్ధికి మూలకారణములను
నగు గ్రంథరాజముల సేకరింపట ముఖ్యావశ్యకము! సం
స్కృతభాషావాస్తవీ, ప్రస్తుతము మిక్కిముగనున్న ఆ భాష
యందలి కావ్యాలును, జ్ఞానగ్రంథములును నీలికాస్త్రము
లును ధర్మశాస్త్రములును గణిత, ఆర్థ, శిల్ప, వాస్తుజ్యోతి
శాస్త్రములను గూర్చవలయును. ముఖ్యముగా చరిత్రమును,
జనలహక్కులను దెలిపేటి గ్రంథములను మిక్కిలిముగఁ
జేర్చవలయును. ప్రతిగ్రంథాలయమునందును బాలకుల వివి
త్రములగు కథలును దెలుపుగ్రంథములును శ్రీలు గృహనిర్వ
హణవిపుల లగునట్లుబోధించు పుస్తకములను పండితులకు సా
రవ్యమును బోధించు గ్రంథరాజములను కృద్ధులకు ఆధ్యా
త్మికమును దెలుపు నుద్ద్యోగములను నుండవలయును.

జేలిపను లన్నియుగానున్న పరిజేకులందలి గ్రంథా
లయములయందు దట్టి చేపకులంకూర్చి తెలియఁజేయు గ్రంథము
లను, వర్తక కమితముగానున్న పరిజేకులయందు వర్తకపు
నేర్పులను, ధరలకు, కరకులు లభించు పరిజేకులను, దెలుపు
గ్రంథములను ముఖ్యముగాఁ జేర్చవలయును. మనము సాగరిక
తగల పరిజేకులతో సంబంధము కలగజేసికొనవలయు నన్న
ను, నూతనశాస్త్రములను ప్రస్తుతముద్ధవధతులకు, కస్త్రాస్త్ర
విషయములను దెలిసికొనవలయు నన్నను మన మిగ్గిమగ్రంథ
ముల కమితముగ సేకరింపవలయును. ఇంగ్లీషుగ్రంథములందాడ
జేర్చవలసిన గ్రంథాలయములవలన గలగవలసినంత ప్ర
యోజనము కలగజేరదు

గ్రంథాలయములు ప్రజల నాకర్షించునట్లుజేయుట.

నాగరకాగ్రేసరు లగు ఆమెరికాజేత్యులవలె మన
గ్రంథాలయములకు జలం నాకర్షించునదిగా జేయుటయును.
ఇయ్యది గ్రంథాలయముల నిర్మించు ప్రజేకులు మిగులనను
కూలముగ నుండునట్లుల చూచుటచేతను విశాలముగను రహదీ
యముగను నుండు గృహములకు నిర్మించుటచేతను నట్టిగృహ
ముల నుచితరీతి నలంకరించుటచేతను అందు సర్వజనులకు సా
మాన్యముగ కావలసిన కన్తువులను సేకరించి యుండుటచేతను
జనుల నాకర్షించవచ్చును. ఇందు దినవారావత్రికలను మాస
పత్రికలను, చిత్రపటములతో నుండు పత్రికలను జేర్చవల
యును. ఈగ్రంథాలయములకు జేర్చి సారస్వతమును గూర్చి
గాని సంస్కరణమును ప్రాతాపామును జేయునట్టిగాని
రాజ్యాంగములను చర్చించునట్టిగాని సమాజములు
స్థాపింపబడినవలయును. సర్వజనులయందు తగు
పారాజితులవలన పురాణముల జదిపించి గ్రామస్థులకు వివిధ
యటగాని ప్రజోపయోగములగు విషయములనుగూర్చి యుప
న్యాసముల నిప్పించుటగాని యొనర్చుచుండవలయును. సత్క
వుల గ్రంథములలోని చక్కనిపద్యములను చదివి వినిపించుట
వల్లను కొన్నిగ్రంథములలోని సంగతుల నుపన్యాసములమున
బ్రజులకు దెలియజేయుటవల్లను గ్రంథములకు జరువవలయు
ననెడి యాసకై జనింపజేయువలయును. ఇతరప్రదర్శనముల
తోఁబాటు గ్రంథప్రదర్శనమును నొకకాళుగా జేర్చుటచుట
ప్రయోజనకారిగా నుండకమానదు.

అంతట నీ దిగున రీత్యానములు గావించబడినవి.

1. కైకలూరు తాలూకా కోయకొల్లుగ్రామమున నున్న
శ్రీరామగ్రంథాలయమునకు గృహనిర్మాణముఁ గావించుకొ
నుటకు నుమారు రూ 300 లు విజర గల యిరువది నెంట్ల స్థల
మును దాన మొసగిన శ్రీ చన్నంకెట్టి సీతారామయ్య గారి
జమానుడు వెంకటయ్యగారి యాచార్యులను కీసభవార తెలి
యునభిందించుట ప్రతి గ్రామములోను తగు విధముల
గ్రంథాలయములకు సహాయ మొనర్చు మహాజనులు ప్రార్థింపఁ
బడుచున్నారు. అందఱచేత నీ రీత్యాన మంగీకృత మయ్యెను.

2. కృష్ణజిల్లాయందున్న అన్ని పట్టణములయందును,
ముఖ్యగ్రామములయందును గ్రంథాలయములను బరనమందిర
ములను స్థాపించవలె నని మండలప్రజల సీసభవారు ప్రార్థిం
చుచున్నారు. — శిర్కాన మంగీకృత మయ్యెను.

3. (ఎ) కృష్ణమండలమునందున్న గ్రంథాలయములకు
ను బరన మందిరములకును డిప్రీవ్వు తాలూకాజోషుల యొక్క
యును యనిసినాటిటిలయొక్కయు ద్రవ్యములకుండి విరాళము
నొసంగుటకును (బి) ఈ జిల్లాలయమున్న గ్రంథాలయము
లన్నిటికిఁ బ్రభుత్వము వారిచేఁ బ్రయోగించు బడుచున్న న్యవ
సాయ కాగోగ్య పారిశ్రామిక చాకిర్య ప్రయరముల నన్నిఁ
టిని ఉచితముగా నొసంగుటకును ప్రభుత్వమువారి నీ సభ
వారు ప్రార్థించు చున్నారు. శిర్కాన మంగీకృత మయ్యెను. —

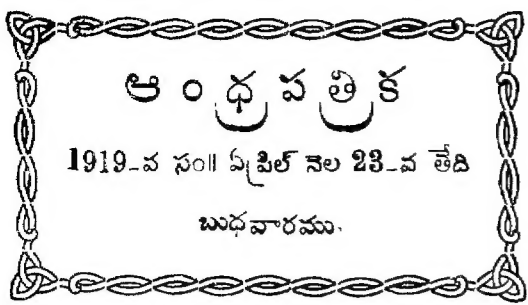
4. కృష్ణజిల్లా గ్రంథాలయ సంఘము పక్షమున (1)
నిడమర్రెడ్డి లక్ష్మీ నారాయణగారు (2) చంగల్లల సత్యనారా
యణ గారు (3) దుర్గిరాల వేంకటసుబ్బయ్యగారు వైసానం
గార్వదర్శులుగా నుండుటకు నీ సభవారు కోరుచున్నారు.
ఈ శిర్కాన మంగీకృత మయ్యెను.

5. గ్రంథాలయము లన్నియు జేకభాషావాఙ్మయ చరి
త్రాభివృద్ధికై తమకు కమితగ్రామములందున్న ప్రాచీన
తాళపత్ర గ్రంథములు రాగి కాపనములు మొదలగునవి సు
లభియిది పితాపురము నందు స్థాపించిన యాగ్రధ పరిశోధక
మహానుదానికి బంపుడని యీసభ వారు కోరుచున్నారు. బహు
జనాభిప్రాయమువలన నీ రీత్యా మంగీకృత మయ్యెను.

అనంతరము ఈ క్రింది గ్రంథాలయములను గూర్చి
న చరిత్రములను ఆయా గ్రంథాలయముల ప్రతినిధులు చదివి
రి:—1 శ్రీ భారతి గ్రంథాలయము మాధవరం. మల్లెంపూడి
మోటల నారాయణ మూర్తిగారు 2 శ్రీ పతకాలయము:—
తాళపూడి:— 3 శ్రీరామభద్ర చయములగారు కుమార
జేతం. 4. బ్రహ్మాండ రావుగారు 5 శ్రీ లక్ష్మీవృసింహ
పుస్తకభాండాగారము. 6 శ్రీ మల్లేశ్వర పుస్తకభాండాగారం.
జగన్నాథపురం. చల్లా పరశంహంగారు. 7 నన్నుల భట్టాచ
గ్రంథాలయము. డాక్టరు హనుమంతరావు నాయుడుగారు.

పిమ్మట సగాసనాధిపతి గారి అంత్యోపన్యాసముతో
సభ ముగిసెను.

ఆంధ్ర
ఎంజినీయరింగు కంపెనీ,
ఎంజినీయరు, విరన్ బ్రానుఫౌండర్లు,
జగన్నాథపురం, కాకినాడ.
మేము ఆంధ్రదేశమునకు మధ్య నున్న
కాకినాడలో యీ కంపెనీ, ఆంధ్రదేశోప
యోగముకొరకు స్థాపించినాము. ఆంధ్రు
లందరు మహాద్దరింప ప్రార్థితులు. మావద్ద
అన్నివిధముల యంత్రములు, సామగ్రిలు,
యెంజినీయరింగు సామగ్రిలు, సి మెంటు,
పెంకు, టేకు, కలకు మొదలగునవి దొరకును.
తొలుత మమ్ములను సలహాచేసి, మరి
రెండవ చోటునకు వెళ్లుడు.
డి. ఎల్. నరసింహరాజు,
బి.వ.బి.ఎస్.సి., ఎ.సి.వి.,
(1585) ఎంజినీయరు అందు మేనేజరు.

అనుకూల పరిణామము

మితవాదులును, జాతీయవాదులును, రాజ్యాంగ సంస్కరణముల గూర్చి యెట్టి భేదాభిప్రాయముల గలిగియున్నను, రౌలెటు బిల్లులు వారిలో నైకమత్యము పురికొల్పుటకు తోడ్పడినవి. ఉభయములకును శాశ్వతముగ నెడతాటు గలిగించుటకు, ప్రతికూలురు విశ్వప్రయత్నముల గావించిరి. కాని దేశావర్థకముగ రౌలెటుబిల్లులు పొడచూపగనే ఉభయ వర్తమానులు వాటి నేక గ్రీవముగ ఖండించుటకు చేతుల గలిపిరి. ఇట్టి సుఫలితము గలిగించుటకు, రౌలెటు శాసనము దేశమునకు పరోక్షముగ మంచినే గలిగించిన దని సంతసింపవచ్చును. మితవాదుల, జాతీయవాదుల కలయిక, ఆంగ్లో-హైందవ కృత్రికలకు కొన్నింటికి, హృదయశల్యమయ్యె ననుటకు సందియములేదు. రౌలెటు బిల్లునకు మితవాదులు గూడ ప్రాతికూల్యముజూపుటచే హైందవ రాజకీయజీవితమున దెల్ల ప్రభలమును ప్రమాదమునకు లోనయిరిని, మద్రాసు మొలలు కృత్రిక విచారించుచున్నది. ఇక నైనను తమ యవ్యక్తమును మితవాదులు గ్రహించి, సరియగు మార్గమును ద్రోక్కమని హిత మొసగుచున్నది. ఆ మార్గ మేమి? అతివాదుల నుండి మితవాదులు వెలువలకు వెడలి, క్రత్యేకముగ నుండవలయును. క్రొత్త లిబరలు సంఘము వారు, రౌలెటు శాసనావశ్యకతను సమర్థించుచు నొక పాత్రము దయారుజేసి, దేశములో వ్యాపించిన దురభిప్రాయముల నన్నిటిని బోవాడి, ప్రభుత్వము వారి యుద్యమమునకు తోడ్పడవలెను. ఇక్కార్యమువలన హిందూదేశపు క్రేతుమును మితవాదులు హృదయ పూర్వకముగ కొరుచున్నట్లు, రుజువగును." అని మొలలు కృత్రిక హెచ్చరించుచున్నది. మద్రాసు టైమ్సు కృత్రిక మాత్రము, ప్రస్తుత మితవాదులను బుజ్జిగించి లాభములేదని నిశ్చయము జేసికొనినది.

ఆంగ్లో-హైందవ కృత్రికల బెడరింపులకు గాని బుజ్జిగింపులకుగాని లొంగక, మితవాదులు రౌలెటు బిల్లు గూర్చి తమ ప్రాతికూల్యము నసందిగ్ధముగ వెలిబుచ్చుచుండుట, ఉత్సాహకారణ మగుచున్నది. బిసెంటు గావిత, ప్రిన్సెస్ దండయాత్రల భయమునకు, వారు లోనకాటలేదు. అసాధారణ పరిస్థితు లేతెంచినందున, మంచి పాఠు లెల్లరును రౌలెటు శాసనమున కంగీకరింపవలెనని వారు హెచ్చరించుటలేదు. డాక్టరు సప్రూగారు మితవాద నాటుకులలో నొకరు. వీరు లీడరుకృత్రికలో ప్రస్తుతస్థితి గూర్చి వ్రాయుచు, "గాంధీ మహాశయుని అరెస్టుచేయుట గొప్ప పొరబాటని, భారత దేశీయులు విశ్వసించుచున్నారు. దేశములో ప్రజలిన ఉద్దేశమునకును అశాంతిని ఇదియే చాలవరకు కారణము. గాంధీ మహాశయుడు దౌర్జన్యమును నిరసించు నని, ఆతనివిరుద్ధులు సయితము అంగీకరించెదరు. ఆతను అమామృదాబాదు ప్రజలతో ముఖాముఖి మాటలాడి, వారిని శాంతిపరచెనని, ఆతని విరోధులు గూడ అంగీకరించిరి. ఆతనిని ఢిల్లీకి బోనిచ్చినచో, కథ యంతయు వేరుగ నుండెడిదే యని తలచుటకు నే సాహసించు చున్నాను.....

కేవలము నిర్బంధము మాత్రమే, సామాజ్యమునందే భాగమునందును విజయము గాంచలేదు. ఇట్లొడలోగాని, దక్షిణాఫ్రికాలోగాని నది విజయము గాంచలేదు. మిగిలినచోటుల నయినను నది యము బొందజాల" దని స్పష్టపరచిరి.

తమ యభిప్రాయములను, డాక్టరు సప్రూగారు కృత్రికలలో వెల్లడించుటతో సంతృప్తి జెందలేదు. సంయుక్త రాష్ట్రముల లిబరలు సంఘాధ్యక్షులుగ, పంజాబులోని నిజసమాచారమును ప్రచురింపవలయుననియు, ప్రజలలో భయము తొలగింపవలయుననియు, నిర్బంధములను సాధ్యమగుంతవరకు దీసివైచి ఉద్దేశమును శాంతిపరచవలయుననియు, డాక్టరు సప్రూగారు రాజప్రతినిధిగారి కొక తంత్రీవార్త నంపిరి. విషమస్థితిని జాగరూకతతో నివారించి, ప్రజలను సమాధాన పరచి, వారిలో విశ్వాసమును కలిగించుటకు, ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారు జోక్యము కలుగజేసికొనవలెనని, వారికొక తంత్రీవార్త నంపిరి. మితవాద కృత్రిక యయినను, లీడరుకృత్రిక రౌలెటు శాసనమున కిచ్చు డవసరము గలిగె నని వాదించక, "ప్రభుత్వమువారు రౌలెటు శాసనమును గావించకుండ యుండవలసినది. ప్రభుత్వమువారి బిల్లు విషయమై జాపిన సంతృప్తి భావముకు మే మంగీకారము దెలుపజాలము. మంచిపాఠు లెవరును ఆక్షేపింప దగిన యంశము లెవ్వియు, రౌలెటు బిల్లులో లేవను బిసెంటుగారి యభిప్రాయమును సయితము మే మనుసరింపజాలము. రౌలెటు శాసనము రద్దగునట్లు కృషిసలుపుట మనధర్మ" మని వ్రాసినది. ఈ వారపు సోషలు రిఫార్మరు కృత్రిక పదికలముల వ్యాసమును వ్రాయుచు, రౌలెటు శాసనము నతిసమర్థతతో విమర్శించి, వ్యాసము నిటుల ముగించినది "నిర్బంధ విధానములు మొదలంట దొలగింప బడుగాక. ప్రజల ప్రేమపై వరి పాలనము సాధారణరచుటకు, హృదయపూర్వకముగ ప్రయత్నములు జరుగవలయును. బ్రిటీషు సాంప్రదాయముల కనుకూలించినవద్దతియిదియే. దేశములో సంతృప్తిబెంచి, విశ్వాసమును జనింపజేయుట కీ వద్దతియే యనుకూలించును. హిందూ దేశమును బ్రిటీషుసామాజ్యముతో ప్రేమ భక్తి బంధములచే శాశ్వతముగ విగింప గలుగునది, యీ వద్దతియే."

గాంధీ మహాశయుని వద్దతులలో నేకీభవించక బోయినను, వారి నిష్కాపట్యమును, సత్యప్రియత్వమును శంకించుట వెట్టితనమగును. ఆంగ్లో-హైందవకృత్రిక యయినను టైమ్సు ఆఫ్ ఇండియా కృత్రిక గాంధీగారి నిశ్చయము నిటుల ప్రశంసించినది, "హిందూదేశ పరిస్థితులలో సందిగ్ధత యరుదెంచినపుడు, గాంధీ మహాశయుడు చూపిన నైతిక ధైర్యము నాతని యనుచరులేగాక, ఆతని యభిప్రాయములతో నేకీభవించువారు గూడ కొని యాడుదురు. సత్యబలముగలవారే, తమమార్గము ప్రమాదభూయిష్టమని, యంగీకరించుటకు బూనుదురు. నైతికబలము లేనివారు, కుండేటి కాలి వాడము సేయ నారంభించెదరు. తాను పొరబాటునకు లోనయితి నని, గాంధీ గారి గొప్ప కొనుట, ఆతని సత్యప్రియత్వమును వేనోళ్ల చాటుచున్నది." వంగదేశపు మహమ్మదీయ సమాజేశము గూడ రౌలెటు బిల్లున కసమ్మతి జూపినది. బ్రిటీషు కాంగ్రెసు కమిటీ వారు గూడ, రౌలెటు బిల్లులను విమర్శించుచు నొక గ్రంథమును, మాంటాగూ సంస్కరణవిధానమును విమర్శించి కాంగ్రెసు తీర్మానములకు సమర్థించుచు మరి యొక గ్రంథమును ప్రచురించుచున్నారని, మహారాటా కృత్రిక వలన తెలిసికొనుటకు సంతసము గలుగుచున్నది. బిసెంటు

గారు దప్ప, ప్రజలలో నన్ని వర్తముల వారును రౌలెటు శాసనమును విమర్శించుటలో నేకీభవించుట సంతోషకారణ మగుచున్నది. మితవాదులును జాతీయవాదులును, హిందువులును మహమ్మదీయులును, తా మంగీకరించెడి విషయముల వట్ట సమానవేదికపై నిలిచి, నికమీద కలసి కృషి సలుపుట యత్యవసరమని, రౌలెటు శాసనా సందర్భములు తగిన గుణపాఠము నేర్పుచున్నవి. ఈ పాఠమును దేశీయు లికముండు మకువ కుండెదరు గాక !

హిందూదేశపు ప్రస్తుత స్థితి ఆంగ్లదేశపు దృష్టి వాక్రించుచున్నట్లు జాపట్టుచున్నది. లండను టైమ్సు కృత్రిక దూరదృష్టితో విమర్శించుచున్నను, వెస్టుమినిస్టరు గెజెటు కృత్రిక మాత్రము, హిందూదేశ సమస్య కరిష్కారము నేమాత్ర మూపియుంచుటాడ దనియు, ప్రస్తుత పార్లమెంటు సభ ముగియ లోకల ఈ కార్యము నిర్వహించబడినయెడల, గొప్ప వికత్తు ఘటిల్లు నని, తెలుపుచున్నది. స సంస్కరణశాసనము ఉత్తరువందే పార్లమెంటు సభలో క్రవేశపెట్టబడు ననియు, అది వేరొక సంఘపు కఫిలీల నిమిత్తమంపబడుననియు దెలియుచున్నది. కాని రౌలెటు శాసనముదొలగనిది సంస్కరణశాసనమున కనుకూల వాతావరణ మేర్పడదు. నిజస్థితి దెలుపుచు, రాజప్రతినిధిగారి కిని, ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారికిని విజ్ఞాపన నంపుటకు, కాంగ్రెసుసంఘము బొంబాయిలో నిశ్చయించినట్లు తంత్రీవార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఢిల్లీ గడబిడల గూర్చి శ్రద్ధానందుల వృత్తాంతములన, నిజము కొంతవడి తెలిసెను. పంజాబు వృత్తాంతము గూర్చి వార్తలు నిషేధించ బడుటచే, సత్యమరయుటకు వీలులేకుండెను. కాని అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులకు గోవర్ధన దాసుగారు, కాంగ్రెసు సంఘమునకు నిజవృత్తాంతము దెలిపిరి. ఆ వృత్తాంతమును, వేరొకచో ప్రచురించుచున్నారము. 10-వ తేదిన నిరాయుధులగు, నిరపరాధులపై తుపాకులు గాల్చబడెననియు, బోలీసువారిచే గాని పైనికులనుగాని ప్రజ లెదిరింప లేదనియు, నిజవృత్తాంతమును పండిత రాంభోజీ దత్తుగారు కృత్రికలకును అధికారులకును బంపదలచియుండ యీ లోపుననే ప్రవాసమున కంపబడి రనియు, ప్రజల యభిప్రాయమును జల్లా మేజిస్ట్రేటునకు తెలుపబోగా, లాలా హాకిమ్ నులాలా, రాంభోజీదత్తు మొదలగువారు నిర్బంధింపబడి ప్రవాసమున కంపబడిరినియు, గోవర్ధనదాసుగారు దెలిపిరి. ఇట్టిస్థితిలో నిజస్థితిని గనుగొనుటకు, ప్రజా ప్రతినిధులు, అధికారప్రతినిధులు గల విచారణ సంఘము నేర్పరుచుట అత్యవసరమని, యాధీయగుచున్నది. శాంతిస్థాపనమునకు, ప్రజలు ప్రభుత్వమువారి కీ తరుణమున సాయపడుట యవసరము. ప్రభుత్వము వారును అశాంతికి మూల కారణముల నరసి, వాటిని వెంటనేదొలగించుట భావ్యమని నివేదించుచున్నారము.

ఆంధ్ర దేశము : వైద్యకళాశాల

విశాఖపట్టణపు వైద్యపాఠశాలను కళాశాలగ మార్చవలయునని, గా. వేంకటపతిరాజుగారిదివరకు శాసననిర్మాణసభలో నొక తీర్మానము దెచ్చిపెట్టి, ప్రభుత్వమువారు ఆంధ్రదేశమున వైద్యకళాశాల యొకటుండుట యవసరమని గుర్తించిరి. నాల్గుకోట్ల ప్రజలకు చెన్నరాజధానిలో 1354 మంది మాత్రమే, రిజిష్టరయిన వైద్యులుగలరు. జనబాహుళ్యము గమనించిన యీ సంఖ్య యత్యల్పమనుటకు సందియములేదు. వైద్యవిద్య సభ్యులనుటకు తగినన్ని పాఠశాల లీ రాష్ట్రమున

లేకున్నవి. విద్య సభ్యునిచేడివారి కే మాత్రము శారతలేదు. ప్రతివత్సరమును చోటులేక, వైద్య పాఠశాల లనేకముండి ప్రవేశమియ్యక తిరస్కరించుచున్నవి. అందుచే చెన్నకట్టణముందే గాక నితరపట్టణములందు గూడ వైద్యవిద్యను వ్యాపింపజేయుట యవసరమని, ప్రభుత్వమువారు గ్రహించిరి. అందుచే విశాఖపట్టణములో వైద్యపాఠశాలకు తోడుగ వైద్యకళాశాలను స్థాపించుటకు ప్రభుత్వము సాధనముల గూర్చి సూచనల సంపవలయునని, ప్రభుత్వమువారు సర్జను జనరలుగారిని గోరిరి. విశాఖపట్టణములో సివిల్ ఆస్పత్రిని పెంచి కట్టుటకు ప్రభుత్వమువారి దివరకే యంగీకరించిరి. ఆస్పత్రి పూర్తియైన పిమ్మట, చెన్నకట్టణమునకు బిమ్మట, నన్నటికన్న నిదియే ఘనవైద్యాలయ మగునని, ప్రభుత్వమువారు దలచుచున్నారు. నంచి వరమిచ్చినను పూజారి వరమియ్యడను సామ్యమున, సర్జను జనరలుగారిందుల కభ్యంతరముల సూచించిరి. విశాఖపట్టణము, రాయపురము, తంజావూరు, కోయంబత్తూరు మొదలగు ప్రదేశములందు పాఠశాలా భవనములను పెద్దవిగ గట్టించవలయుననియు, విశాఖపట్టణములో నెక్కువయిన విద్యార్థులను బెజవాడ కాకినాడలకు బంపవచ్చుననియు, యిటులనే వైద్యపాఠశాలలను వృద్ధిజేయవచ్చుచుగాని, వైద్య కళాశాల మాత్రము చెన్నరాజధానిలో చెన్నకట్టణమున దప్ప మరి యొక ప్రదేశమున స్థాపించబడగూడదనియు, సర్జను జనరలుగారు పట్టుదల జూపుచున్నారు ప్రభుత్వమువారు, ప్రస్తుతపు ఏర్పాటుల గూర్చి సర్జను జనరలుగారితో నేర్పించుచున్నను, జిల్లాపట్టణము గానిచోట పాఠశాలలను స్థాపించుటకు ప్రభుత్వము వారంగీకరించుటలేదు. రాజధాని కంతకను, ఒక వైద్యకళాశాల చాలునను సర్జను జనరలుగారి యభిప్రాయమును గూడ ప్రభుత్వము వారంగీకరించుట లేదు. తెలుగు మండములలో వైద్య కళాశాల యొకటి స్థాపింపబడుట యవసరమనియు, విశాఖపట్టణపు హార్బరు పూర్తి యైన పిమ్మట, జనసంఖ్య వృద్ధి యగునుగాన, అప్పుడు వైద్యకళాశాలను స్థాపించుట సులభ సాధ్యమగుననియు ప్రభుత్వమువారు తలంచుచున్నారు. సర్జను జనరలుగారు, ప్రభుత్వమువారు దెలిపిన మొదటి సూచన కంగీకారము జూపియున్నచో, వైద్యకళాశాల నేర్పరుచుటకు, ప్రభుత్వమువారు మితోత్సాహము జూపియుండెడివారు. సర్జను జనరలుగారి యభ్యంతరమువలన, వారును సత్వర కార్యాచరణమునకు గడంగుటలేదు. ఆంధ్రులు తమ వాంఛల సీ సమయమున దృఢముగ దెలుపవలయును. ఆంధ్రదేశమున ప్రత్యేక వైద్యకళాశాల ముఖ్యవసరమని, నిరూపింపవలెను. సర్జను జనరలుగారి యభ్యంతరములు నిరాధారములని చూపి, ప్రభుత్వమువారి సంకల్పమును బలపరుపవలయును. ఇట్టి యవకాశము సాంధ్ర మహాజనులు జూరవిడువ గూడదనియు, రానున్న ఆంధ్రసభ లీ విషయమై తీర్మానించి ప్రభుత్వమువారికి దెలుపవలయుననియు, సూచించుచున్నారు.

హిందీసాహిత్య సమైక్యసము
బొంబాయిలో జరిగిన హిందీసాహిత్యసమైక్యసమున కధ్యక్షత వహించిన వండిత మదనమోహన మాళవ్యగారు, హిందీ సామాన్యభాష గావలయుననియు, సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టబడినపిమ్మట, రాష్ట్రీయ శాసన నిర్మాణ సభలలో కార్యక్రమ మంతయు ఆయా రాష్ట్రభాషలలోను, సామాన్యశాసన నిర్మాణసభలో హిందీభాషలోను జరుగవలయుననియు, విశదీకరించి యుండిరి. ఇందుకు దోడుగ, దేశము భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములక్రింద విభజించబడుట గూడ యవసరమని తెలిపియుండుచో, సహేతుకరముగ నుండియుండెడిది.

దీక్షాపాఠము జరుగవలయుననియు, విశదీకరించి యుండిరి. ఇందుకు దోడుగ, దేశము భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములక్రింద విభజించబడుట గూడ యవసరమని తెలిపియుండుచో, సహేతుకరముగ నుండియుండెడిది.

క్రొత్త రాజప్రతినిధి
హిందూ దేశమునకు సర్ డగ్లసు హేగుగారు రాజప్రతినిధిగ నరుదొందెద రని కొంద రొక వార్తను వ్యాపింప జేయుచున్నారు. ఇది నిజమగుచో, బర్మెండునకు లార్డు ఫ్రెంచిగారు, ఈజిప్టుకు ఆలకాదీ సేనానాయకుడును, ఇండియాకు సర్ డగ్లసు హేగుగారును రాజప్రతినిధులుగ నుండుట సంభవించును. క రాధీన దేశములపై సైనికాధిపతులే యీ కాలము న పరిపాలనా భారము వహించుట జూడ, వివాదము గలుగకబోదు.

బెనెంటుగారి వింత నడవడి
లీడరుపత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది: "టైముస్ ఆఫ్ ఇండియాపత్రికకు, బెనెంటుగారు వ్రాసిన విషయముల గూర్చి, మాద్యమగు నసమ్మతి దెలుపక తప్పదు. ఇందలి గొప్ప ప్రాయములు, ఆమెకు 1911, 1912-వ సంవత్సరములలో గల యభిప్రాయములను స్మరణకు దెచ్చుచున్నవి. ఒక్కసారి ఆమె చుట్టుదిరిగినది. ఏ రాజకీయప్రపంచమున ఆమెకు నెలుకడ ఉండినో తెలియకున్నది. దేశీయమహాజనసభ కధ్యక్షత వహించిన వారిలో నిట్టి అసభ్యవర్తనము గను బడదు కీమయే ప్రథమురాలి!"

విశ్వవిద్యాలయపు చట్టములు:— మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ నెలవారీ గత మార్చి 7-న తేదీనాడు ఎల్. టి. కరీషాద్ బంధనములలో చేసిన మార్పుల వాస్తవ్యమువారంగీకరించి.

నిమ్నజాతుల సంఘము:— ఈ సంఘ కార్య నిర్వాహకుల నెన్నుకొనుటకు తేదీ 28-న తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు హిందూపత్రిక కార్యాలయమున నొక సభ జరగవలయు.

గ్రంథస్వీకృతి:— (1) బమ్మెర పోతనామాత్యుని విరచింపిన ప్రకటితమైన నారాయణ శతకము (2) భారత మాతృ విలాపము (3) సరోజినీ, ఆంధ్ర నీ కృతులు మా కార్యాలయమున చేరినవి. ముమ్మారు మా యభిప్రాయమును ప్రకటించెదము.

జాలభారతి:— ఈ పేరున నంతర్జాతీయ నుండి ఏ. పి. కవిగారిచే ప్రకటితమగు మాసికపత్రిక మా కార్యాలయమునకు చేరినది. వార్షికముల్యము ఈ పత్రికకు 2-6-0 ఏర్పరుపబడినది.

ఒక జ్యోతిషికుని మృతి:— జ్యోతిషివ్యాభూషణ విరుదాచితులై, చెన్నైలో నివసించి, శతసంవత్సరమున్న కే. శ్రీనివాసార్యులు గారు స్వీకృత పరిషత్తులై ఈ చైత్యము ౧౭ ల మృతిమొందిరి తెలుప జరిపిలుచున్నాము.

ధిల్లీ హామరాలు లీగు కార్యదర్శి కంకరలాలు మొదలగువారిచే తెచ్చినకేసులో ప్రభుత్వమువారు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారిని పదిదినములు నేరస్థుల రిమాండులో నుంచగోరిరి. నిందితులు బంధిపోవుటకు అల్లులను జేసిననియు, సి. బి. డి. ఇన్ స్పెక్టరు నగారనవరది అతని తుపాకిని వాచిని తీసికొని పోయిననియు కేసు. మరికొంతమంది నేరస్థులు పట్టుపడవలసియున్నదనియు, అననరమగు ఇంట్లు మరికొన్ని పరిశోధింపబడవలయుననియు ప్రభుత్వమువారితరపున వాదించబడెను. ముద్రామాలతరపున ఆసాఫాలీగారు జామీనమీద వారిని విడిచిపెట్టగోరిరి. రిమాండులో నుండుట కనుజ్ఞ ఈయబడెను.

ఇస్కంబా జ్వరము

సి. రి. కో. పా. ము. య.

ఇస్కంబా జ్వరమునకు ఇంగ్లీషు మేరీబా, అది యెట్లు వ్యాపించునో దాని నెట్లు నివారించునో మొదలగు అంశముల నిర్ణయించుట కొనితొర కనుమనకు గాత వ్రాసిన మెమోరాండమును ఇండియా గవర్న మెంటువారు లోకము గవర్న మెంటు వారందరికిరి బంపిరి. దానిని తగిన రీతిని జేకభాషలలోనికి మార్చి ప్రజాసామాన్యమునకు పంచి పెట్టించవలయునని వారి యుద్దేశము. ఆ మెమోరాండము సంబంధ ముఖ్యాంశముల నిట సంగ్రహముగ బొందుపరచుచున్నాము. 1918 వ సంవత్సరమునందీ యారంభమయ్యెను. ప్రపంచము దంతటను వ్యాపించెను. ఇంత విశేషముగ వ్యాపించిన రోగ మిదివరకేమియులేదు. దానివలన ననేకమంది ప్రజలు మరణించిరి. ఒక్కసొంపూ దేశముననే కలిగియుండి మరణించిరి. కర్తవ్యపాఠముల కిదివిశేష నష్ట మొనరించెను. మన అంతటితో నది యంత మొదలేదు. ఆ నీకవిధములగు చిల్లరరోగముల గూడ నది వెనజల్లినది.

ప్రపంచము దివిదలలో మహావ్యాధు లనేకములు వ్యాపించినను ఇంత ఘోరమగు న దెచ్చుచును సంభవించలేదు. ఈవ్యాధి ఒకమాసపోయిన వెనుక మరలమరల కచ్చుచుండుట అభవనైక వైద్యము. కనుకనే ముందు తగిన నివారక ప్రయత్నములను జేసికొనుట మంచిది. ఈ యుద్దేశ్యముతోడనే ఈ మెమోరాండము ప్రకటింపబడినది. 1918-వ సంవత్సరమునందీ రోగమువలన గ్రహించిన మృతుల నిర్ణయించి ఇక ముందు రోగము పొడనూపగ నే అడగినేయుటకును ఎటు ప్రయత్నము వ్యాపింపజేయవలయుటకును తగిన మార్గములందు తెలుపబడినది. ఇస్కంబా యెట్లు వ్యాపించునో బాగుగ తెలియదు. దీనిని గుఱించి ఇంక ననేక సంగతులకు బాగుగ విచారింపకగొనవలసియున్నది.

సాధారణముగా ఇస్కంబా జ్వరము 6 గంటలు మొదలు 48 గంటలవరకును చాలాభాగముగ నుండును. ఈజబ్బు కచ్చినరోగుల కుత్తుకలందును ముక్కున నుండును చెప్పవచ్చు ములలన ఇది విశేషముగ వ్యాపించుచున్నది. సాధారణముగ దగ్గులును కుమ్మలును దీని వ్యాపనకు విశేషముగ తోడ్పడుచున్నది. అందుచేత రోగులకు కొంచె మెదెట్టి తినుగుట రోగము రాకుండు జేసికొనుటకు ముఖ్యోపాయము. పిమ్మట నా మెమోరాండమునందు మైసికాధి కాయమును, పురపాలనాధికారులును ఇతర పాలనాప్రతిష్టాపనాధికారులును ఎట్టి ప్రయత్నములను చేయవలయు నిదియు తెలుపబడెను. నివారక ప్రయత్నములలో, పాఠశాలలకు మూసీ చేయుట సభలకు జుర్రు నీయకుండుట, సినిమాలు మొదలగు వాటివారుట చర్చిలు మొదలగు వానిలో జనులు సమాజేతము కాకుండజేయుట క్యారంటీకు, ప్రాప్తికృత్తు టికాలను వేయించుట మొదలగువాటి నది ప్రోత్సహించున్నది.

ప్రతిష్టాపనాయుతి నివారక ప్రయత్నములలో నీక్రింది వాటి నది ప్రోత్సహించున్నది — స్థానికాధికారు లీరోగమున కచ్చువపు డెవరెవరెట్టిపనులకు బాగుగా నుపయోగించునదియు ఒక జాబితాను తయారుచేయవలయును. ఎవరెవరు మోటారు బండ్ల నిచ్చునదియు వ్రాసికొనవలయును నెంటుజాను ఆంబ్యులెన్సు లీగోడు, నర్సింగు ఎస్సినీయేషను మొదలగు గల రోగులకు సహాయముచేయ ప్రోత్సహింపబడిన సంఘములకు తగిన సహాయ మొనరించు సన్నాహములను చేయవలయును.

(2) సహాయముచేయ సిద్ధముగ వుండువలయు, సామగ్రిని ఒకరి యధికారముక్రింద నుంచవలయును.

(3) వివిధ ప్రదేశములందలి రోగులకు పరిశోధింక బోవువారి పనినిపూడ బాగుగ నేర్పాటు చేయవలయును. అనుభవములకు చాల వివరముగనుండు కేసులనే చేర్చుకొనవలయును. లేదన్న వారికే క్రికి మించినంతమంది రోగులకు జేర్చుకొనవలసివచ్చును.

(4) ఆరోగ్య సంరక్షకాధ్య మిదివర కున్న టికాటకు పనివారలు ప్లేగువారలు ఈ ముదలగు వారందరిని ఇచ్చుముంబా నణచివేయ విశేషముగ నుపయోగింపవలయును.

నవాబు మహ్మదుసయ్యగుభానుగారు సంయుక్తరాష్ట్రముల ప్రభుత్వమువారికి తమ భక్తివిశ్వాసములను తెలుపుతూ తన ప్రజలకు దొరతనమువారికి తమసర్వస్వము నర్పింప సిద్ధముగనున్నారని తంత్రివార్తనసంపి. తెల్లినెంటుగారందులకు ప్రభుత్వర మొనగుచు కృతజ్ఞతను తెలిపిరి.

నత్యాగ్రహపు కలవరము

పంజాబు రాష్ట్రమున నైనిక శాసనము స్థాపించబడుట
కలవరము విషయమై ప్రభుత్వపు ప్రకటన
విభాగితోడిన నామకము చెరసాలయం దుంచబడుట
కామూరు విషయము

లాహోరు, ఏప్రిలు 21:— లాహోరు నగరములో నిలిచి స్థలముల అధికారమునుండి తప్పి నెంటు కర్మము ప్రాంత కాంసును గూర్చి నైనిక శాసనము క్రింద ఈదిగున అర్హులు (నెం 18) యిచ్చి:— నా ఆధీనమునందు యున్న స్థలములలో కొందరిని లైసెన్సు యున్న గు వాటి మూలముగ తుపాకులు మున్నగు వాటిని ఆధీనము నందు ఉంచుకొను అధికార మియ్యబడుటకైన, కొందరు ప్రజల ఆధీనము నందు తుపాకులను, నుంచుకుందు సామాను గలవని నాకు తెలిసినది. ప్రభుత్వమువారి నైవ్యములను పోలీసులు డేరుము గలగుటకు అకాంతియును దౌర్జన్యమును ప్రయత్నించు తుదముట్టించుటకు, మీ దగ్గర యిచ్చు తుపాకులను ముందు గుండు సామానులను దొంగిలించు గాని, ఇతర అధికారముల ప్రకారము గా గాని విప్లవకారుల చాక్రము గాకుండ, నైనిక శాసనము క్రింద నాకు యివ్వబడిన అధికారమువేత ఈ దిగున అర్హులు ప్రకటించుచున్నాను. — నాచేగాని, ఏ యుద్ధాగ్నిచేగాని మేజు స్త్రీలుచేగాని నా తరపున నైనికము లేక పోలీసు గాని తుపాకులు ముందుగుండు సామాను గలవారిని, తుపాకులను రక్షణ స్థలములలో డేరుము గానుండుట కివ్వబడినదని అడిగినప్పుడు నేను చెప్పిన స్థలములలో వాటిని యివ్వవలయును. అట్లు ఇచ్చిన యెడల నైనిక శాసనమునెంటు నే వారు విచారించుటకును.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

లాహోరు, ఏప్రిలు 21:— ప్రభుత్వము వారు ఈక్రింది విషయములను ప్రకటించుచున్నాను:— ఈనధ్య లాహోరు నగరములో జరిగిన గందరగోళములో 60 మంది నాయకులు చెరసాలయం దు ఉంచబడిరి. ప్రజలు తమ తెలివితేటలకు గ్రహించిరి. నైనిక శాసనము క్రింద తిరుగుబాటు చేసిన యెడల ముప్పవట్టిలను భజిపడి ప్రజలు అణచుకొనునది. విద్యార్థులందరూ విచారగ్రస్తులై యుండిరి. నగర మంతయును శాంతియుగ స్వస్థిని వ్యాపారము మామూలువిధముగానే జరుగుచున్నది. పరిస్థితులు సాధారణస్థితికివచ్చుటచేత నగరములోని వర్తకులందరూ సంతోషించుచుండిరి. ఈ నెల 18 వ తేదీ రాత్రి సర్ గోదా రయ్యు ప్రేమనంద్ర కెమరు కర్రలు తగులబెట్టుడెను. కాని గృహములు యెన్నగునవి అంటుకొనవలండా తగినవద్దకులూ తీసికొనబడెను. అచట ప్రజలెవరూ లేరు. భావోద్వేగమున లేరు. ఈ నెల 18 వ తేదీ రాత్రియంతే జలంధరు జిల్లాలోని సిద్ధాను రైలుస్టేషను తగులబెట్టుడెను. నగోదా రైలులోని టెలిగ్రాఫు తగిలు త్రొవలడెను.

14 వ తేదీ అలహాబాదు నగరములోని లీడరు ప్రతీక యందు, 10 వ తేదీని లాహోరు నగరములోని కల్లాలమును చెప్పుచు, మూడు నాలుగువందలయిదు యువకులును బొంబయను లాహోరులోని జనసమూహము కాల్యబడె ననియు, అజ్ఞాతసంకీర్తనమున ప్రజలు చెల్లాచెదురు కానంతవ వారి వైరుపాకులు ప్రేల్పబడినవనియును, నుడువుచు, వారు ఏవిధమైన దౌర్జన్యము చేయలేదని నుడివరి. నగరసంకీర్తనములు చేయగూడదని తెల్పినను సరకుచేయక వేలకొలది జనసమూహము నగరమునుండి, మూడవరకునువచ్చిరి. కొలదియిది పోలీసు సమూహము, ఇకనైకి పోగూడదని అడ్డుపెట్టగా ప్రజలు మీరి త్రోసికొని వైకి వెడలిరి. ఈ సమూహములో నగరములోని అల్లరిముకయున విద్యార్థులుగలరు. తరువాత గుంపులోని వారు వయసువచ్చిన యువకులు గలరు. కాని బాంబు గారు. ఈగుంపు క్రమముగా సివిలు స్థలములలోనికి వెడలుచుండెను. తీవ్రమైన చర్యలు చేయుటకు అవకాశము యిచ్చిన యెడల అమృతసారు నగరములోనికి గందరగోళములు జరిగెడివి. యూరోపియను గృహములలోనికి వెడలెడివారు. తీవ్రమైన అధికారమును ఉపయోగించుటచే జనసమూహమును చెదరగొట్టుటకు ప్రయత్నములు చేయబడినవి. ఈ రంగము మనందు జిల్లా మేజుస్ట్రేటుకూడ నుండెను. జిల్లా మాఫరిం డెంటును ఉండెను. జనసమూహమువై తుపాకులూ కాల్పుటకు మీదే అజ్ఞ యివ్వబడెను. జనసమూహము చెదరి నగరములోనికి వెడలెను.

గుజరాతవాలా జిల్లాలోని గందరగోళములలో ముఖ్యముగా గమనింపవలసిన విషయము ఏమనగా బాంబుల కిరస నాయులు దబ్బాలలో అగ్ని దగ్ధము చేయుటకు ముందు నిలబడిరి. వీరందరు జనసమూహమునకు ముందుకుంటునేత పోలీసు వారు తమ ఆయుధములను ఉపయోగించుటకు వీలులేక యూరకుండిరి. మీరు లేకుండిన యెడల ఆ యుధములు స్వేచ్ఛగా నుపయోగించెడివారు. భావోద్వేగముతో నన్ను విద్యార్థులలో చెలగాట ముడుట ఈ అంగోళనమున అపాయనీతికి తెచ్చుటయే.

కామూరులోని విచారణలు సంక్లిష్టముగా జరుగుచున్నవి. ఇదివరకే చాల మంది చెరసాలయం దు ఉంచబడిరి. ప్రజల సమూహములలో నవ్యాలు కనబడినవి స్థానిక అధికారులు నివేదించు చుండిరి. దీనిమూలమున గ్రహించ వలసినది ఏమనగా, ఈవిధమైన బాధ్యతలేని బాధ్యత్యముచేత అసత్యుగులవంతులు బయలుదేర దీసిరి. ఈ వార్తల వలన జనులలో భావోద్వేగము మెచ్చెను.

15 వ తేదీని గుజరాతి రైలు స్టేషనును అడ్డుగించుట వలన 18 గురు చెరసాలయం దు ఉంచబడిరి. ముఖ్య నాయకులు కూడ చెరసాలయం దు ఉంచబడిరి.

18, 19 తేదీలలో అమృతసారు నగరములో 86 గురు చెరసాలయం దు ఉంచబడిరి.

సివిలు, మిలిటరీ గెటెట్లు పత్రిక ఇట్లు నుడివెను:— అధికారమునాడు లాహోరు నగరమునుండి నైవ్యము వెల్లుచుండెను. మార్గవధ్యమున ఒక్క గ్రామములో టెలిఫోను, టెలిగ్రాఫు తగిలు త్రొవలడెనని నివేదించబడుటచేత ఈ నైవ్యము అచట కాంతి నెలకొల్పుటకు ఆగెను. ఆగ్రామములోని అందరూ వారు పొగరుబోతుక ఉండుట నైనికము కనిపెట్టి వారిని గట్టిగా కట్టించిరి. అపాయితములలో కల్లాలము బయలుపెడకునని తోచలేదు. ఈ నైవ్యము తిరుగ లాహోరు నగరమునకు వచ్చెను.

సింధు రాష్ట్ర సీత.

దౌర్జన్యమున వ్యతిరేకంబుట.

కరాచీ, ఏప్రిలు 21:— గత శనివారమునందు సింధు రాష్ట్రములోని మహమ్మదీ జనసమూహము రాజధానిని, హిందూజాతము లోని కొన్ని భాగములలో దౌర్జన్యములు జరిగినందులకు తమ ఆయుధములను తెలియబరచి మి ఒక తీర్మానమును ఆమోదించిరి.

గత శనివారమునాడు సింధు కమిషనరుగారు ఒక దర్బారుగావించిరి. సింధు రాష్ట్రములో జమీందారులు నూటికి మైగా దర్బారుకు వచ్చెసిరి. ప్రజానాయకులు ప్రజావిషయములలో సరియైన స్థలమును పొందుటకును, భావికాలములో నాయకులు ఎత్తున బాధ్యతలను వహించుట కర్హులగుటకు తన యుద్ధాగ్ని కాలము లో కొన్ని పద్ధతులను తీసికొంటివని తన యువవ్యాసములతో తెల్పిరి. ఇంజనీరింగు మున్నగు సాంకేతికవిద్యలకు ప్రభుత్వమువారు విద్యార్థి చేతనములను ఇంకను ఇచ్చుచున్నాను. ఈ బాంబు విద్యా విషయమై కమిషనరు తీసికొనవలయును. తన ఆజ్ఞల విషయమై తెల్పుచు, రైలుమార్గములపై అల్లరులను వికేదవరచెన. మీలో ప్రతివారును కొందరిజలము ప్రభుత్వము వారికిచ్చి రైలు మార్గమును కాపాడుటకు ఏర్పాటుచేయుట ముఖ్యమగును.

సాయంకాలము సింధు రాష్ట్రములోని, మహమ్మదీయులు ప్రభుత్వమువారియొక్కతోటలో కమిషనరు గారికి విందుచేసిరి. దోరలు, దోరసాముగల విరుచేలనుండి అతిథులు విందుకు వచ్చిరి. ఆసమయమున బ్యాంకు వాయిద్యము మ్రోగింపబడెను. వ్యక్తము మున్నగుచేతకూ విరివిగా చేయబడెను. కార్యక్రమము చుగిసిన తరువాత బాంబునందా కాల్యబడెను.

ధీల్లీ సీత

ఏప్రిలు, 22:— ధీల్లీగతులు ఎప్పటికలె నున్నవి. నైనిక సన్నాహములు తొలగింపబడినవి. వ్యాపార స్వరహితములు యథాప్రకారముగా జరుగుచున్నవి.

మీసానరు.

లాహోరు, ఏప్రిలు 22:— మీసానరు నందును పశ్చిమోత్తరవరగాలందును అంతయు నెమ్మదిగనున్నది.

అమృతసారు తెయిరాలు; అధికారనియమములు సిద్ధము, ఏప్రిలు 22:— బొంబాయి రాజధాని యందలి అమృతసారు తెయిరాయందలములందు హిందూజాతముక శాసనము 8-వ సెక్షన్ ప్రకారము నేరములు క్షింతపడుదురని ఇండియాగెట్టు ఎక్స్ప్రెస్ అర్జునలో ప్రకటించబడెను.

పంజాబు అల్లరులు.

అధికారుల నిరంకుశత్వము.

ప్రజల దృఢచిత్తత, నాయకుల నిర్బంధము.

పంజాబు జేకానులును, అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులును శ్రీ గోవర్ధనదాసు గారు, ప్రకృతపు అల్లరులు జనగణముందు కొన్ని నినముల క్రిందట పంజాబునందు గల పరిస్థితులను గురించి హిందూ ప్రతీక క్రింది విషయములను తెలియజేయుచున్నాడు.

లాహోరు ప్రజల తరపున ఈక్రింది తంత్రి, రాంభుజ దత్తు చౌదరిగారు రాజ్యాంగ మంత్రి, రాజ ప్రతినిధి గార్లకు ప్రతికలకు పంపకలసియుండిరి. కాని చౌదరిగారు ఏప్రిలు 14 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు ఆకస్మాత్తుగా ప్రవాసమున కంపబడినందున, వారు చేయవలసిన కర్తవ్యము నాపై బడినది. లాహోరునందు తంత్రివార్తల రవాణాలో చాల నిర్బంధములు పెట్టబడినందునను ఈ తంత్రి నేను ప్రత్యేకముగా కరాచీ నగరముకు వచ్చి, పంపకలసివచ్చినది. ఆతంత్రిని నీ క్రింది విషయములు కలవు:

“గాంధీగారి ఆరెస్తును వినినంతనే ప్రజలందరూ లాహోరునందు 10 వ తేదీ గురువారమునాడు నిత్యకృత్యములకు కట్టిపెసిరి. ఆ నాడు సాయంకాలమె, నిర్దోషులగు ప్రజలయిన పోలీసు నాయకులను పురమందిరునొద్ద ప్రయోగించినారు. ఒక్క నిమిషములోనే రైలుబోయలకు వారు కాల్చిరి. ప్రజలేమియు తొందరపెట్టక తమతమ గృహములకు పోగిరి. పోలీసు నా రొక మైలు దూరము నగరద్వారముల వరకు వెళ్లి, ప్రజలను తక్షణమే నావోటినుండి విడిచి వెళ్ల నాజ్ఞాపించిరి. ఈ దెదరింపులవలన ప్రజలు భయపడి నిలుచున్న బావులలోనే కూర్చుండి, తాము గృహములకు వడచుటకుగాని కొంత కృత్యం నీయ అధికారులను వేరుకొనిరి. అధికారులు కొద్దికాలము వ్యవధిమాత్రం మిచ్చినందువలన ప్రజలు నగరములోనికి బయలుదేర సాగిరి. మరల అన్యాయముగా పోలీసువారు వారిమీద తుపాకులను ప్రయోగించసాగిరి. అనేకమంది వీపులమీద గాయములు తగిలినవి. కొందరు చనిపోయిరి. ప్రజల నేతులలో ఆయుధములు లేవు. వారెవరిని తొందరపెట్టలేదు.

కుక్రవారము కాంతినంతయుగ గడచినది. జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు నగరమునందు మిలిటరీవారిని ఆయుధధారులగు పోలీసువారిని కాపురల పెట్టినవి వాగ్దానము చేసినందున, ప్రజానాయకులు ప్రజలు నగరమునికి వెలుపలికి వాసీయకుండ కట్టుకట్టుములు చేయుటకు పూనుకొనిరి. కుక్రవారమునాడువలె శనివారమునందును బాదపా మసీరునం దొక సభ జరిగినది. సభ కాంతినంత మొయున్నది. ఈసమయమున మసీరు నలువైపులకు మిలిటరీ పోలీసువారుడను కాపురలనుంచి, దీనివలన అధికారుల వాగ్దతమునకు భంగము కలిగినదనియె చెప్పరయ్యును. ప్రజలు పథముగిసిన యనంతర్ము గృహములకు వెడలుచుండగా కారణమేమియు లేకయే వారిమీద తుపాకులు ప్రేల్పబడినవి. నలుగది చుండి గాయములు తగిలినవి. ప్రజలలో చాల ఉద్దేకము కలిగినది. కాని వారెవరిని తొందర కల్గగనను లేదు. అధికారుల వారుబొంబములను నిత్యకృత్యము లన్నియు సంతృప్తిగా నిలుపుదల చేయుచుండిరి. కేవలము ప్రజల కొప్పజెప్ప లేదు. మిలిటరీవారు నగరమును కాపురల చేయుచున్నాను. వాయువిమానముల నుండి బొంబులను వేయుచును, మార్గముల ప్రయోగము వలనను, నిర్దోషులగు ప్రజలకు భయపెట్టుచున్నారు. ఈ విషయమున తక్షణమే తోక్తము పుచ్చుకొనుట.”

ఇది చౌదరిగారి తంత్రిసమూ వారము. 14 వ తేదీ నుండిగ రమున మార్గముల ప్రయత్నింపబడినది. వాయువిమానములు నగరమున తిరుగుచున్నవి. మిలిటరీవారు నగరమును కాపురల చేయుచున్నాను. సర్ మైకేలుగారి నిరంకుశసాలములకు ప్రజలు దృఢచిత్తులై యున్నారు. వ్యాపారములు కట్టిపెను బడినవి. అంగ్లోఇండియను ప్రతీకలు తక్షణపాతపు వార్తల నిచ్చుచున్నవి. స్థానిక ప్రతీకలు నిర్బంధశాసనములవలనను, ప్రతీకాని ర్యాపాకులు తనందులవలనను నిలుపుదల చేయబడినవి.

14 వ తేదీనాడు వారికివను-లాలు, దూనివందు, రాంభుజ దత్తుచౌదరిగారు ఆరెస్తుజేయబడిరి. వారెప్పటికీ బంపబడిరో తెలియదు. అధికారప్రకాశముల తరపున 18 వ తేదీనాడు అనేక సభలు జరిగినవి. అధికారసభలో జిల్లా మేజిస్ట్రేటు పాఠాసన గారు, కుక్రవారమునాడు నగరమున మిలిటరీ

వారిని పారావంశ గని నాయకులతో వాగ్వివాదము చేయలేదని చెప్పిరి. తరువాత ధ్యానజన్మమునకు సభలో లేని "పాము" ను గాన అభివృద్ధి చేయవచ్చును. నానోనే వారు వాగ్వివాదము చేసిరి. అధికారులు ప్రజలపట్ల సామర్థ్యాభివృద్ధిని గురించి ప్రజలు ఈ వాగ్వివాదములు కారణమునగా కోరుతున్నారని అనుకొనిరి. నాయకులు ప్రజలను మరల కలిసికొని వారి అభిప్రాయములను కనగొనుటకు గాను ఆసక్తి మూగినది.

మరల ఇంకొకసభ ఆదివారము సాయంత్రము జరిగినది. వ్యాపారుల ప్రతినిధుల నేతలు సభలో నుండిరి. చాల మరల జరిగిన యంతరము మిలిటరీకి పారావంశ తీసివేసినగాని చికిత్సాలయములలో నున్నవారిని ఇండ్లకు బంపినగాని ప్రతి నిధులు తమపనులలో దగ్గరను నడిపిరి. నాయకులు వారిని పరిపాలనలో ప్రవేశపెట్టెడిరి. కాని ప్రజలు దీని కంగీకరింప లేదు. తరువాత సభలో గందరగోళము జరిగినది. కొంతమంది నాయకులను ప్రజలు హేళనచేసిరి.

ప్రజాభిప్రాయమును గురించి, గోకులచంద్రు గార్లు అనాటి సాయంత్రము జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారికి తెలిపిరి. అతడు తప్పక వెంటనే గవర్నరు గారిలో సంప్రదించినగాని తా నేమియు చేయజాలనని నుడిచి మరల వారు తన్ను మనసటి దిన మదయమున కలిసికొనగోరను. మరునాడు మధ్యాహ్నము 10 గంటలకు పారికమలము దురుదురు, రాంభుజుల గోకుల చంద్రు, భర్తూరు గార్లు అధికారిని చూడవెల్లిరి. అందు మొదటి ముగ్గురు పురాసమున కంబుడిరి.

అధికారులు ప్రజలతో గుణానుబంధము తెలిపియుటకు నిరంతరము చూపుచున్నందున ప్రజలు దృఢచిత్తులై యున్నారు. ప్రభుత్వమువారు పక్షపాతపు వ్రాతలు ప్రచురించుచు న్నారు. అందు నిర్దోషులమీద ప్రయోగించుచున్న నిర్బంధములను కప్పి పుచ్చుచున్నారు. అధికారనాయకులు ప్రజల మొద్దనుండి సాత్త్వికమును పుచ్చుకొనుచున్నారు.

14-వ తేదీ నరకు 85 మంది గాయపడిన ప్రజలకు నాయకులు వైద్యసహాయము చేయుచున్నారు. ఏనుగురు చికిత్సాలయములలో నున్నారు. కొందరు చనిపోయినారు. కొందరి బాడలు తెలియకు లేదు. చికిత్సాలయములలో నున్నవారిని బాగుగ చూచుట లేదు. ఒకడు చనిపోయెను. నాయకులు వారిని చూడ, వారు చికిత్సాలయముల నుండి వెంటికి రాగోరి. అధికారులు దీని కంగీకరింపలేదు. నగర వాసులు హిందూ ముసల్మానులు, బీదలక్షణులు అన్నదానము చేయుచున్నారు. జంతురక్షణకొరకు పాత పదివేల రూపాయల నిచ్చెను. హిందూముసల్మానులలో సోదరభావ మెక్కువగుచున్నది. సిక్కులు మహమ్మదీయుల కొక భరణమును కొద్ది భరణిచ్చిరి. గవర్నరు మెంటు గుమస్తా తెరకు పులొనికి వెళ్లుటలేదు. స్థానిక ధనాగారము లన్నియు మూసివేయబడినవి. అధికారవర్తకులూ రియవార్తల నెరుకు నమ్మకద్దరి. నాదార్థన. ప్రజలు దృఢచిత్తులై యున్నారు. ఈ సందర్భమున భారత ప్రతికట నాయకులు మాకు తగిన సలహా వీయ పొందెదము.

విల్లాపూరు సైనిక శాసనము

సిల్లా, ఏప్రిల్ 22:—పంజాబునందలి విల్లాపూరు కుండలమున సైనిక శాసనము ప్రకటించబడినది. జేతరక్షణ శాసనము ననుసరించి కమిషను విచారణ చేయబడుననియు ప్రకటించబడినది.

అమృత నగరము

ధీర్ఘి, ఏప్రిల్ 22:—అమృత నగరము 13-వ తేదీన అల్లరినూక లన్నియు ముగిసినవి. భారత సైనికులు తమవైరుసాకులను గాల్చిరిని ఎవరో చెప్పటచేత వారల్లు చేసిరి. కాని సైనికుల లలినికముగ అధికారులను తోడ్కొనిరి. సైనికుల కెరుప నెంత ప్రయత్నించినను సఫలము కాలేదు. అయెప్పు బ్యాంకు యజమాని భారతీయుడగుటచే తక్కిన వాటికల నది కాల్యబడలేదని తెలియుచున్నది. ఇండ్లను తగులబెట్టు నపుడును, మనుష్యులను చంపునపుడును వారు "మహారాష్ట్రాధికే జై, హిందూముసల్మానులకే జై, అంగరా జాకే సర్కారుకే ముదత్ గారోనకే జై, అరి కేకలను చేయుచుండిరి. కొంతమంది భారతీయులు దొరతనమువారికి మంచి సహాయమునందిరి. ఒక భారతీయు డెల్లరి సమయమందు దెబ్బతిగిలిన యూరోపియనుని పిల్లమీద తేసికొని నాలుగు మైళ్ళదూరము వరకు త్రొక్కియెను. అల్లరులలో చివరముగ తనిచేసినవా రిపుడంతయు సెంతతల్లలో నిగడ్తించునని చూచుచున్నారు. బత్తాను లంతగా బలవంతము చేయబడిన చాలమంది దుశాణువులను తెరచి యుండునని తెలియుచున్నది.

అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారి తీర్మానములు బొంబాయి, ఏప్రిల్ 22:—బొంబాయి నగరములో ఈ నెల 20, 21-వ తేదీలలో బొంబాయి రాజధాని సంఘ భరణములో అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారి సభ జరిగెను. గండిక మదనమోహన మాలవ్య గారధ్యక్షత వహించిరి. ఈ దిగున తీర్మానములు ఆమోదింపబడినవి. (1) రౌలట్టు చట్టము ఆమోదింపబడుటచేత అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు తీవ్రముగా ఆక్షేపించుచున్నారు. ఈ చట్టమునకు ప్రజాభిప్రాయము ప్రాతిపదికగా నుండుటచేత, ఈ చట్టమును రద్దు చేయవలసినదిగా బార్లీ పార్టీ ధ్యానింపవలసివలసినదిగా హిందూజాతీ రాజ్యాంగములపై కోరుతున్నారు. (2) అమృత నగర, అహమ్మదాబాదు, పీఠాంగము మున్నగు స్థలములలో, దార్జిలింగు కార్యములు జనులమీదను, జనుల ఆస్తులమీదను నవీకరణ చేయబడుచున్నది, విచారించుచు, విప్లవకారుల చర్యలను ఆక్షేపించుచున్నారు. ప్రతిబుద్ధుల కాంతియును, న్యాయమును నెలకొల్పవలయును. జేతములో కాంతి నెలకొల్పటకు సహాయము చేయవలయునని విజ్ఞప్తి చేయుచున్నారు. ప్రస్తుతపు నిర్దోషభిదానమును తొలగించి ప్రస్తుతపు పరిస్థితిని సామర్థ్యాభివృద్ధి మాడవలయునని ప్రభుత్వమువారికి అఖిల భారత కాంగ్రెసు సభవారు గట్టిగా కోరుతున్నారు. 3. ధీర్ఘి పరిపాలకులు సులూలు ప్రభుత్వమువారు హిందూజాతీ ప్రభుత్వమువారు, ఆ దారితీయుచును, మనత జెందిన ఎమ్.కే. గాంధీగారిమీద జేతరక్షణ శాసనముక్రింద ఆక్షేపములు ఆమోదింపబడుటకు ఈ సభవారు తీవ్రముగా ఈ ప్రభుత్వముల ఆజ్ఞలను ఖండించుచున్నారు. ఈ ఆజ్ఞలను ప్రభుత్వమువారు ఆమోదింపబడుటకు విచారకరమగు ఈ కట్టలను ఆగిపోయెడిచని ఈ సభవారు గట్టిగా అభిప్రాయపడుచున్నారు. హిందూజాతీ ప్రభుత్వమువారు తమ ఆజ్ఞలను ఉపసంహరించుకొనవలసినదనియు, స్థానిక ప్రభుత్వములనుబాడ ఉపసంహరించుటకు ఆజ్ఞలు ఈయవలసిన దనియు ఈ సంఘమువారు ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు. (4) జిల్లా, జయకరు, కిన్నెర రంగవల్లింగారు పట్టెలు గార్లు కలిగిన సంఘము ఒక వాణ్యులమును కయారు చేయుటకు ఏర్పరచవలయును. (5) రౌలట్టు చట్టమును సమర్థించుట రౌలట్టు చట్టమును రద్దు చేయుటకు చేసిన ఆంధ్రాశసములు ఖండించుట ఈ ఆంధ్రాశసము పుజలను సెనుమాగములలో వెల్లుట కేర్పరచబడునగుట మున్నగు భారములతో నిండిన ఈ నెల వాల్లర తేదీనాడు ప్రయత్నింపబడిన హిందూజాతీ ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనకు సమాధానమిచ్చుట (6) జేతమునందలిను ఇట్టి విచారకరమగు విషయస్థితి కలుగుటకు కారణములు తెల్పుట. (7) ధీర్ఘి, పంజాబు, బొంబాయి, కలకత్తా నగరములలో జరిగిన వారుణచర్యలను విచారించుట, కొరదావులలో కొట్టుట, మెషీను ఫిరంగులతో ప్రజలను కాల్చుట విమానములనుబాడ బాంబులు వేయుట మున్నగు సేవకార్యములను తీవ్రతరచర్యలు ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకసభవారు తీసికొనినపుడులకును పట్టిక విచారణపుము ఏర్పరచి, విచారణ సారాంశమును ప్రచురించుట, హిందూజాతీ రాజ్యాంగము ప్రతికిని, రాజపత్రికిని నిధికిని పంపుట, 5 కాంగ్రెసు రాజుబారమును ఆంగ్లదేశమునకు తీసికొనిపోవువారలను, రౌలట్టుచట్టము ఆమోదింపబడుటచే జేతములో కలిగిన రాజకీయస్థితిని సంగా హిందూజాతీ రాజ్యాంగము ప్రతికిని, బ్రిటిషు ప్రజలకును, తెలియబరపవలసినదనియు, రౌలట్టు

చట్టములను రద్దు చేయవలసినదనియు, నిర్దోషభిదానమును తొలగింపవలసిన దనియు, కిన్నెర గా సంస్కరణమును, సంఘి భావముగల విధానమును ఆచరింపవలసినదనియు వక్కాణించుటకు అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు కాంగ్రెసు రాజుబారమునకు అధికారమిచ్చుచున్నారు.

సెంట్రల్ కాన్ఫరెన్స్ సంఘమువారి సభ.

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 21:—సెంట్రల్ కాన్ఫరెన్స్ సంఘమువారు హిందువులకు పారిశ్రామికవిద్య నభివృద్ధి చేయు నిమిత్తము సోమవారము మధ్యాహ్నము బొంబాయిలో సభ చేసిరి. సర్ జేమస్ పాట్ సర్వాధికారి అధ్యక్షత వారిమున కంగీకరించిరి. విజేతములలో పారిశ్రామికవిద్య నభ్యసించుటకుగాను ఈ సంతకము 30 మంది విద్యార్థులను ఏర్పరచిరి.

అగ్రాసవాధిపతిగారు తమ ఉపన్యాసములో ఆ సంఘముయొక్క అభివృద్ధినిగూర్చి మాట్లాడుచు నిట్లు చెప్పిరి. ఇది సర్వవారుంచి ప్రావీణ్యతలో నుండవలసినది. ఈ సంఘముయొక్క అభివృద్ధికి ప్రజలు గవర్నరు మెంటు వారును సంఘి భారముతో పనిచేయవలెను. మెంటు మెంటు మనము నాలోచింపవలసిన దేవునగా విద్యయు నాలోగ్యము ఆదిగా గలవన్నియు జేతములో కాంతము లేనిపక్షమునకు సంఘిభావము లేనిపక్షమునకు వృద్ధిపొందుట బహుదుర్లభము. ప్రజలను దైవభక్తిపరచుచుండుట నుండకుండుటల భయవెల్లువట్టి పొగరుపోతులు మొదలగువారిని సహించుట బహు కష్టతరముగా నుండును. బాధ్యత ఏమియు లేక యిష్టము నచ్చివచ్చు ఏదేనియో ఆదర్శములను నియమించుకొని వాటిని కార్యరూపమున బెట్టవలయునను కాపరమును పొటించు విప్లవకారులకు ప్రశ్నలంకు రాజకీయ ముగ్రందు గాని ఎంతమాత్రమును అధికారమునందారు.

జనసంతోషమునకు స్వాతంత్ర్యమునకు గవర్నరు మెంటు మంచి ప్రావీణ్యతలో నుండుటకు అవియే బాధ్యత గావచ్చును. అని అభివృద్ధిగా నుండుటలను ఏర్పరచు అల్లరులను మంచి బలవంతునిచేత నాపివేయవలయును. అవై చెప్పిన పనులు సమకూరకు ప్రయత్నించుచేయు నిమిత్తము ఈ సంఘములో కొంత మంది ప్రాముఖ్యతను వహించి తమకీర్త్యునసారముగా పనిచేయవలెను. కాంతము, ప్రవర్తనము, మంచికర్మ మెంటు, కాపరము నకుకర్తవీరేకముగా నుండవలయు మొదలగునవి బాగుగా సమకూర్చుకొనిమిత్తము పూనుకొని పనిచేయవలయును. సంధిమరతులు సుగినిచ్చుటకీ కాంతమురాకుండుటయును నది మిక్కిలి విచారకరమైన సంగతి. అందుకు మార్గగా జేతమునందు అల్లరు ఆకాంతము ఎక్కువగా నున్నది చాకి కాపరమేమియు బాగుగా విజేతము గావచ్చును. కాంతభావ ఆగల హిందూజాతీయు ఈ సంతతి సంస్కరణలకును జోక్యము ఏమియు కలగజేసికొనలేదు. హిందూజాతీయు రాజకాపరములను వ్యతిరేకముగా నుండలేదు. అందు కాంతము మంచి ప్రభుత్వము మొదలుగావలది ఏర్పరచుటకు ప్రతి సంఘమువారును తగు ప్రయత్నముచేయవలె నని కోరుతున్నారు.

అందుమిత్తము బాగుగా గమనించి భారతీయులుచేయు నట్టి పారిశ్రామికపు పనులకు నభివృద్ధి చేయుటకై కాపరములు విధింపబడినవి. వాటిలో కాన్ఫరెన్సు గారికి కలిగిన భంగములను తేల్చుకొను భారతీయులందఱు ఆయా యేర్పాటులు సమకూరనిమిత్తము ఒకకోటిమాపామును గమనించేయవలె ననియు, ప్రతిముఖ్యపట్టణములలోను పారిశ్రామిక విద్యను చేర్చుటకు పాఠశాలలను ఏర్పాటుచేయు నిమిత్తము గవర్నరు మెంటువారిని కోరుతున్నారు.

అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారి తీర్మానములు

భాగ్యవంతు లెవరు ? ఆరోగ్యవంతులే. (1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

వేనవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

జీవామృతము	అమృతామృత తైలము	జ. బీర రసాయనం	కుచానన లేపము
బలమునిచ్చును	చల్లదనము గలిగించును	ఉష్ణముల బోగొట్టును	తామర నలుమును
సీసా రు. 8-0-0	సీసా రు. 0-12-0	సీసా రు. 0-8-0	దబ్బి రు. 0-8-0

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

ప్యాకింగు-పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాబులూగు ప్రతులు ఉచితము

తంపి విలాసము.

మండిట్, మదరాసు.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదా శిష్యుడు.

85, ఆచార్యకోవిల్లి, మదరాసు.

స్వదేశీ వ్రతము

II

హిందూ దేశపు ఆర్థిక మోక్షము

మహాత్మా గాంధీగారి యభిప్రాయము

‘స్వదేశీ’ ప్రతిపదమునా నిట్లు తీసికొనవలయును:-

“నేటినుండి నా స్వాధీనమొనగ నుండి దేశపు ప్రతి, పట్టు, ఉన్న నుండి హిందూదేశములోనే తయారుచేయబడిన వస్తువులనే ధరించెదనని వైకసాక్షిగ నేను ఘోర ప్రమాణ మొనర్చుచున్నా వాడను. నేను విదేశీ వస్తుధారణమును పూర్తిగా విసర్జించు వాడను. నా స్వాధీనములో నున్న విదేశీవస్తువుల నన్నిటిని నశింప జేసెదను.”

ఈ వ్రతమును సరిగ్ ఆచరించుటకు మనము చేతితో నేసి న వస్తువులనే ధరించుట ముఖ్యము. ఈ వస్తువుల నూలును చేతితోనే వడకవలయును. హిందూదేశపు ప్రతినుండి వడకబడి హిందూదేశమునకు దిగుమతి చేయబడిన నూలుతో నేయబడిన వస్తువులు స్వదేశీ వస్తువులు కావాలవు. మనము పూర్తిగ స్వదేశీవ్రతమును జరుగునలెనన్న హిందూదేశములోనే చేయియంత్రములతోనే నూలును వడకవలయును. అట్లువడికిన నూలుతో వస్తువులను నేసి ధరించవలయును. ఇట్లు చేసిన నే మనము మోక్షము నొందగలము. ఈవస్తువులను మనదేశమున చేతివ్యవస్థలతోనే నేయవలయును. వైదేశీయులనుండి దిగుమతి అయిన యంత్రములతో మనహిందూదేశమున పండినవైదేశీయులతో నూలును అదేమోస్తరు యంత్రములతో వడికిన మనవ్రతమును ధరించుకలగవలయును. మనవ్రతము పెద్దది.

ఈ నిబంధనలకు లోనై స్వదేశీ వ్రతమును వైకొన్న వారు స్వదేశీవస్తుధారణముతోనే తృప్తిపెందరు. సాధ్యమై సంపదరకు ఈ వ్రతమును ఇతరవిధములకులకు గూడ వర్తింపజేసి యత్నించెదరు.

అంగ్లేయుల స్వాధీనమున నున్న యంత్రములు.

హిందూదేశమున అంగ్లేయులచే స్థాపితయంత్రములు వ్యాపింపబడినవియు, వాడుగలో భారతీయులకు చాగధులుగ నుండుటకు వారు అంగీకరించిరి. నేను విజయమున వాడను. ఇట్లు వాస్తవమైనచో అట్టి యంత్రములందు తయారుచేయబడిన వస్తువులు స్వదేశీ యని పిం చుకొనవలయును. విదేశీవస్తువులందు ఎంచెదను. ఇదియునుగాక అట్టి వస్తువులు ప్రజల ఆమోదమును బడయవాలవు. ఆ వస్తువులు లేంతవక్కుగ నున్నను వాటిని మన మెన్నడును వాడగూడదు. విసర్జింపవలయును. చాలవంది ఈ విషయమై యోచించరు. తమవ్యక్తిత్వమును దేశక్షేమకరముగా లాభకరముగా యని యాలోచించుటకు ఎల్లప్పుడు సాధ్యమదు. కాని ధీమంతులును దేశపురోధిత్వమునై ప్రాటుపడువారును ఈవిషయమై దూరముగ సర్వలోచించి తాము చేయు కార్యములు ప్రజాహితము లైనను స్వలాభమునకై నను ఎంత జరకు దేశపురోధిత్వకరములొ యోచించుట వారి విద్యుత్ ధర్మము. మన ఆభిప్రాయములు బా తీ యము ఖ్యతతో గూడుకొన్న వని తోచినపుడు ధీమంతుల కార్యములను జనసామాన్యము విశేషముగ ఆలంబించును. ఇంతవరకు పూర్వోదాహరణకులగు వాటిని ధీమంతులగు స్త్రీపురుషు లెనకును స్వయముగ యోచించియుండలేదు. ఇట్లు చేయుటకు టూజేసి మనకాలి చాలవరకు నష్టపడినది. ఇట్టి స్వీయపరీక్ష మలాచారసాంప్రదాయ మున్నచో తప్పక విజయము గాంచును. సాధ్యమగును. హిందూదేశపు యంత్రములలో (ఇండియన్ మిల్సు) నేసినవట్టులను ధరించినంత మాత్రాన స్వదేశీ వ్రతమును జరిపివారమని కొందఱు నమ్ముచున్నారు. వాస్తవమేమన:-కడు సాగైన వస్తువులన్నియు హిందూదేశమునకు వెలుపలి ప్రదేశములలో వడకబడు నూలుతో తయారు చేయబడుచున్నవి. అట్టి వస్తువులను ధరించుటవలన కల్లు శుభ్రపై ఆయ్యి హిందూదేశములోనే నేయబడుట తప్ప నేరొందు కాలదు. చేతివ్యవస్థలతో నేయు సాగనగు వస్తువులకు గూడ విదేశీ నూలున్నే వాడుచున్నారు. అట్టి వస్తువులను ఉపయోగించుటచే మనము స్వదేశీవ్రతమును నల్పివారమని అనుకొనరాదు. సల్పివారము కావాలము. ప్రాయశః మన మట్లు తలంచితమేని మనలను మనమే తంచన చేసికొన్నవారమగుదుము. స్వదేశీవ్రతమునకు గూడ సర్వాగ్రహ మనసరము. మానము గాపాడుకొనుటకు స్వదేశీ వస్తువులు అన్నిచాలును. తక్కినదేమియును గప్పిపుచ్చుకొనుటకు స్వదేశీవస్తువులు లేకున్న పోనిండు. అటులే యుండెద

మని స్త్రీపురుషులు ప్రతిపక్షకొన్నచో స్వదేశీవ్రతము ఫలించి తీరును. కొన్ని వేలమంది స్త్రీపురుషులు ఇటుల స్వదేశీవ్రతంబును దృఢస్థియముతో పూనిన ఇతరులు వారిని అనుగమించెదరు. సాధ్యమై సంపదరకు ఇతరులు వీరి ప్రోత్సహ ప్రోత్సాహము. వారు తమ దుస్తులు స్వదేశీయ విదేశీయ యని పరీక్ష చేయుటకు ప్రారంభించెదరు. విలాసమునకు అందమునకును సరకుచేయనివారు వి శేషముగ స్వదేశీవ్రతమునకు దోహదమునజేసి యభివృద్ధి చేయగల్గుదురు.

ఆర్థిక మోక్షమునకు మార్గము.

నేతగాండ్రులేని గ్రామములు హిందూదేశమున బహు స్వల్పములు. ఆ నాటినుండి గ్రామరయులులేని, గ్రామనేతగాండ్రులేకలరు. కాని మనరయులు కడు బీదలై యున్నారు. మన నేతగాండ్రులేని ప్రదేశముల ప్రాంతముల మొసంగుట లేకు ఎవ రో బీదతరగలివారు. మౌర్యులు వారియెడ అభిమానమునుజూపుచున్నారు. మననేతగాండ్రులేని మనము హిందూదేశములో వడికిన హిందూదేశీవ్రతప్రతి సరఫరాచేసిన మనకు వలయు వస్తువులు లభింపగలవు. ప్రపథమముగ కొంతకాలము ఈ వస్తువులు యము దు గు గ నుండును. కాని శ్రమకొరకై క్రొత్తానువులై కృషి సల్పి రేని మన నేతగాండ్రుగూడ చక్కని నూలును వడకగల్గుదురు. సాగైన బట్టలను తయారు చేయగల్గుదురు. ఇట్లు జనబృతిమేని వారిని బాగుచేసినవా రగుదుము. ఇటులే ఇంకొక అడుగు ముందు వైది దీర్ఘప్రయత్నమును సల్పితమేరి కష్టముల నన్నిటిని నిర్వహించగల్గుదుము. మన స్త్రీలను పిల్లలకుగూడ వసుకుట నేయుటను చులకనగ నేర్పగలము. మనకృషిముగ నేయబడిన గుడ్డకంటె శుభ్రమైన వేరొక తావున నుండు కా? ఇట్లానర్పితమేని చాల కష్టములు లొలగు నని నా ఆకు భవముతో జెప్పిచున్నాడను. అవసరమగు వాంఛలను మానుకొనవచ్చును. మన జీవితము నుభయరహితము అందముగ నుండగలదు. ఇట్టి జీవితమును ఈధరభండమున పూర్వము మనవారు గడపెరిని మహాత్ములు లెప్పుమంద నేను పిని యొన్నాడను. అట్టి పాపనీవనము ప్రచారమున లేకున్నను నష్టము లేదు. మనమిప్పుడు అట్టి హిందూదేశీయును సృష్టించుటవసరముగాదా? దానితోనేగదా మనపురుషార్థమంతయు నుండుట! నేను హిందూదేశీయుం దంతటను ప్రయాణము చేయుచున్నాడను. బీదల మొరలను వివశాలకున్నాను. వారి మొలను విన్న గుండె లవిముచున్నయవి. పిన్నలును పెద్దలను నాతో ఇట్లు నడుపుచున్నారు: “మాకు చమకగ బట్టలు దొరకుటలేదు. భారదగుబట్టలను కొనుక్కొందమన్న మానశక్తిలేదు. ఆరతము మండుకుపోవుచున్నది. తినుబండములు, వస్తువులు అపారమగు భారముగల్గియున్నవి. మేమేమిచేయుటకు తోచుటలేదు.” వారందరును అధైర్యముజెంది యున్నారు. వీరికి సంకృప్తికరమగు ప్రత్యుత్తరమునే నీయవలసియున్నది. దేశక్షేమము ప్రతివారును వీరికి ప్రత్యుత్తర మియవలసియున్నది. కాని నేను సంకృప్తికరమగు ప్రత్యుత్తరము నీయవలయున్నాను. మనఆపకృష్టవార్తలను నన్నిటిని విరోధాభింధునకుల ఎగుమతిజేయుట బుద్ధిమంతులగు భారతీయులకు కంటకముగ నుండక మాన నదు. మనము వి శేష కష్టపులకు ఎక్కువకు ధరల నిచ్చుట గూడ సహించరు. దీనికంతకును పరమావధియు స్వదేశీవ్రతమే. ఇంతే అంభ్యచికిత్స, మనప్రతిని ప్రతివానికిని అమృతవలయునని మన కెట్టి విధియులేదు. హిందూదేశీమంతయు స్వదేశీవ్రతముతో మాన మోగుచున్నప్పుడు ప్రజలు తమ ప్రతిని విదేశీయులలో బట్టలను తయారుచేయుటకు వికృతించరు. దేశమంతయు స్వదేశీ వ్రతముతో గూడుకొన్నపుడు మన మెందులకు చక్కని నూలును మనదేశమునందే తయారుచేయ ప్రయత్నించరాదనియో అచటనే నేయరాదనియు యోచించ ప్రయత్నించెదరు. ఈ స్వదేశీ మంత్రము ప్రజల విశుల ప్రతిభను లీనుచుండ లక్షలకొలది జనులు ఆర్థిక మోక్షమును బొందుటకు తామే, నూత్రమును కనుగొనవలయుదురు. దీనికి తరిఫీదు వందల కొలది సంవత్సరములవసరములేదు. ప్రజలయంగు మరకక్రి అవహించినపుడు ప్రజల భావములు నిమిషములలో పరివర్తనము జెందగలవు. స్వార్థరాహిత్యమైన త్యాగమే పరమ సాధనము. ప్రస్తుతము దేశమందంతటను త్యాగశీలము పరివ్యాప్త మగుచున్నది. ఈ మహత్సమయమున మనము స్వదేశీవ్రతమును బోధించక యుదాసీనతను వహించితిమేని ఆ ర ల మ న ము ప కా న్నా పము నొందవలసి యుండును: అధైర్యపడవలసి వచ్చును. ఈ పుణ్యభూమిని ఉద్ధరింపగోరు హిందువులు ముసల్మానులు శిఖులు, పారశికులు క్రైస్తవులు క్రియాదులు కలసి స్వదేశీ

వ్రతమును స్వీకరించవలయునని కోరుచున్నాను. తదితరులుగూడ దీనిని ఆచరించవలయునని వేసుచున్న వాడను. ఈ కొలదిపాటి దేశక్షేమ మనము జేయలేకుంటేమేని మనజన్మ వ్యర్థము. దీర్ఘముగ తరచి యోచించువారు స్వదేశీవ్రతమున ఆర్థికకాత్ర సాధన సంపత్తులు దప్ప వేరొందు లేదని గ్రహింపగలరు. ప్రతి స్త్రీయును, మానవుడును ఈ విషయమై నే జెప్పిన పనికి దీవ్రముగ కృషిసల్పెద రని విశ్వసించుచున్నాడను. అంగ్లేయ ఆర్థికకాత్రమును అవలంబించితిమేని మన నాశము లకు మనమే కర్తలగుదుము. మన కన్నులుముసిగొని పోవును. (బొంబయి క్రాంతి)

నాద్యత్తుల్ ఉలీమా

18-వ సమావేశము

యానద్వారత నాద్యత్తుల్ ఉలీమాసభ క్రిందటి 4వ వారమునాడు 18-వ పూర్వాయము బెల్గాములో సమావేశ మయ్యెను. సుమారు 500 ప్రతినిధులును, 2000 మంది చూడవలయు సభకువచ్చిరి. సదరను డివిజను కమిషనరు బ్రెండను గారు సభాకార్యక్రమము నారంభించి సభోద్దేశములపట్ల సంపూర్ణ సానుభూతిని తెలిపిరి. సంఘమువారు (1) మహామృత్యుని వ్యాధివృద్ధికిని (2) సత్వర సర్వనాశివృద్ధికిని (3) న్యాయకాంతులు చక్కగ నెలకొల్పుటకును నిరంతరము కృషిచేయవలయు నని చెప్పిరి. వారియువనాస్వానమును ప్రాఫ సరు మాల్వీగారు ఉ ర దూ భా వ లో ని కి మార్చి సభ్యులందఱికిని తెలియునట్లు చేసిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు ఆనరవిలు భానుబహద్రుడు ఇబ్రహీము మహమ్మద్ సభాధ్యక్షులు ప్రతినిధులను సభ్యులను ఆదరించుచు మహాదీయాభివృద్ధికి సంఘమువారు నేకవిధముల తోడ్పడవలసి యున్నదని చెప్పిరి. గవర్న మెంటువారు నేకవిధముల సభ జయప్రదముగ జరుగుటకు తోడ్పడినందులకు తమ కృతజ్ఞతను తెలిపిరి.

అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిన పరీక్షుత్తు భావలూరు సుస్థానాధిపతి మాల్వీసర్దార్ హిము బక్షిగా డిటిలి పంజాబు అల్లరులవలన తాము లాహోరునుండి మరలబసిచ్చిసంకులకు విచారింపుచు పంపిన తంత్రివాస్తవ ఆవరీ కార్యదర్శి చదివి పిలిపించెను. అధ్యక్షుని టర్ని అట్లే అతని గౌరవార్థముగ నుంచెదమనెను.

సిల్వీల్ ఎకాదమీ డైరెక్టరు సయ్యదునులీమును నాదర్ గారు ఖురాను గొప్పతనమును గూర్చియు; మహాదీయావర స్థాపకుని సవిశ్రబోధనలను గూర్చియు విశేషముగ చర్చించిరి. మహ్మదు మహమ్మదావును బోధించిన ఉన్నతాదర్శముల ప్రకారము నడచుకొనుటవలన మహ్మదీయు లిహవరగుఖముల బడయగలరని నొక్కిచెప్పిరి.

శివవారము మధ్యాహ్నమున ఆదివారము నాడుకు కొన్ని తీర్మానములు చేయబడినవి. అందు ముఖ్యమయినవి దామాలాలమును గూర్చియు, హిందూ మహామృత్యులకు మరణివ్యాసంబంధములు మరింత బలపడునట్లు చేయుటను గూర్చియు చేయబడినవి.

భోపాలు స్త్రీల సభాకార్యదర్శి ఆబ్రూబీగముగా రంపిన విజ్ఞాపన చదువుడెను. మాల్వీ ఆబ్దుల్ రహ్మ నాద్వీ గారు ఈజిప్టు విద్యాధితిని గూర్చి మాట్లాడిరి. అరబ్బీభాషను చదువుటకు విద్యాధిక్షేతనము లాగగలకుట అవసరమని ప్రాఫసరు మాల్వీగారు చెప్పిరి. రాలెమెనీ జమాద్దీగారు మహాపనాసము నిచ్చిరి. చందావిశేషముగ వసూలైనవి.

మదరాసు అందు సదరమరాటా రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకొక్కరేటు చేయబడినది)

నో టీ సు (1592)

(ఈస్తు) తిరుపతియందు 1919-వ సం॥ మే మాసములో 6-వ తేదీ మొదలుకొని 16-5-19-వ తేదీవరకు జరుగబోవు గంగమృతాతర, శ్రీ నోవింద రాజుల ఉత్సవములు, రాక్షసి బాగ్గు క్రస్తుతము చాలవందునను మరికొంత ఇతర ముఖ్యమైన ట్రాఫిక్ యుండుటవలనను వైన చెప్పబడిన ఉత్సవములకు పోవు తీర్థయాత్రీకుల సౌకర్యార్థము అదనముగ గాని ప్రత్యేకముగ గాని బండ్లు వేయబడవాలవు గాన గమనించవలయును.

కాలిఫోర్నియా ప్రభుత్వమును విచారణ చేయుటకు బొంబాయిలో నూతనముగా జరిగిన మహాత్మునియల గభకు ఆఫ్ఫైరును గాను, యే. బొటానీ గారు వార్తాపత్రికలు ప్రకటించువారిని ఖండించుచు ఇట్లు ఒక కామమును వ్రాసి వారు భరతఖండముందలి మహాత్ముడిను వర్తకవ్యాపారులను సభించి ఒకటి కాలిఫోర్నియానుగతిని విచారించుటకు 28 తేదీన బొంబాయిలో జరుగును. కాని అసభ జరుగుటకు ప్రదేశ మింకను నిర్ధారణ కాలేదు.

Eighteenth Session.

CALCUTTA, April 21.

The President's chair was left vacant in his honour.

Syed Sulaiman Nadur, director, the Shible Academy, Ammogh, dwelt on the comparative greatness of the "Koran", the inestimable value of the teachings of the Arabian Prophet, the incomparably high yet perfectly attainable standard of Islamic ethics, the commendable spirit of self-sacrifice of early Moslems and their sincere

Twenty Allied Soldiers Killed.

LONDON, April 18.

Egyptian Rising.

LCALOM, April 18.

Attack on Armenians.

Inspired by Turks.

LONDON, April 17.

With regard to anti-Armenian attacks in Egypt, it is pointed out that there has never been any anti-Armenian feeling in the part of Egyptians and it seems clear that the movement has been inspired by the Turkish Committee of Union and Progress. There is also reason to believe that the Armenians who participated in the recent outrages were paid by some organization.

Command of Army of Occupation.

LONDON, April 18.

General Sir William Robertson left today for Cologne to assume command of the Army of Occupation. Sir Douglas Haig bade him farewell at the station.

Mr. Lloyd George.

LONDON, April 18.

PARIS. - Mr. Lloyd George arrived in Paris this evening.

Cutback of Lectures in Rome.

LONDON, April 16.

ROME.—In the course of a Socialist demonstration here yesterday, disorders occurred. A soldier and four people were killed and several wounded.

A Twenty-four Hour Strike.

LONDON, April 17.

ROME:—A twenty-four hour strike has been declared in Milan, Turin, Bologna and Genoa in sympathy with the Socialists in Rome.

Gold Production.

Need for Increased Output.

LONDON, April 17.

IN the House of Commons, Lieut. Col. Sir Newton Moore asked:—In view of the drop in the gold production of the British Empire and the world, compared with 1915, and the probability of a further material decline in the future production and expansion of credit owing to the war, will the Chancellor of the Exchequer reconsider the conclusions of Lord Inchcape's Committee, and in view of the danger of a further severe fall in the gold production of the Empire, will he consider the desirability of giving every encouragement to the gold mining industry in the Empire to increase the output?

Mr. Chamberlain replied:—There is nothing in the report of Lord Inchcape's Committee to suggest that the producers of gold are not entitled to obtain for their produce the best price available in the most favourable market. I am now considering how this can be secured, having regard to the rise in American exchange since the Committee reported.

Bolshevist Atrocities.

LONDON, April 17.

OMSK.—The Bolsheviks have murdered 1,800 persons, including 400 women at Ufa.

Preventive Measures.

SIMLA, April 22.

The Government of India in a circular letter to the Local Governments and Administrations forwarded a Memorandum prepared by the Sanitary Commissioner dealing with the cause and treatment of influenza. In view of the probability of recurrence of influenza in India and with the object of meeting the emergency, the Government of India consider it desirable that the medical officers should arrange for a translation of the Memorandum into suitable vernaculars and distribute it as widely as possible. The Memorandum states:—During 1918 a peculiar and exceptionally widespread epidemic of influenza appeared which effected the inhabitants of practically every continent. This epidemic not only caused, directly or indirectly a very large number of deaths, which in India alone were computed to exceed five million, but left behind it a legacy of minor ailments with consequent national debility. The economic effect through the disorganisation of trade cannot be estimated but must have been very great.

Although previously severe and world wide epidemics have been known to occur in none were the spread and mortality so alarming as in the epidemic of 1918. So far as it effected India the epidemics of the summer months assumed a mild form of the disease. After an apparent departure it reappeared in a virulent and very fatal form during the autumn months and then seemingly disappeared at the end of the year. In fact this was not so as small localized epidemics have occurred and sporadic cases have continued throughout the present year. As the experience of epidemics in England and elsewhere has been that recrudescences at intervals are liable to occur, it is highly desirable to be prepared for such an event in India. With this object in view this Memorandum has been prepared which sets forth opinions founded upon the valuable observations made during the 1918 pandemic and contained in the world's medical literature, and which furnishes in the abstract a list of the preventive measures that promise to give the best results in India. It is not possible to say that even with the adoption of the suggested measures it will be possible to prevent the disease becoming epidemic, but it can safely be asserted that the observance of these rules will diminish the incidence of infection. The organism responsible for the epidemic of influenza has not been definitely identified. The weight of evidence still points, however to the bacillus called the bacillus of Pfeiffer (?) being the cause. At all events it is intimately associated with the disease. Judging from clinical and epidemiological stand-points the disease which appeared in India was identical with the last great pandemic of influenza which occurred in 1890-91. In the absence however of definite proof of the causal organism this statement is a surmise although a probable one. Influenza is a disease which exhibits an intense infectivity and an incubation period which is relatively very short, is from 6 to 48 hours. It is commonly believed that the disease is spread by the infected secretions of the throat and nose of infected persons, finding lodgment in the nose and throat of uninfected people. The commonest means by which this occurs is by coughing and sneezing especially in confined spaces. The means of prevention then will consist of preventing communication of infection by these channels. The Memorandum next proceeds to deal at length with the procedure recommended for military, municipal and other administrative bodies, education of public with regard to the preventive measures, closing of meeting places, schools, colleges, cinema halls, dancing halls, skating rinks and churches and isolation, disinfection, quarantine and prophylactic vaccination. Relating to the measures for organized relief, the Memorandum concludes by stating as follows:—[a] The local authorities should have ready a list of their requirements for doctors, nurses, the additional hospital staff required, such as sweepers, "bhittis," etc. mask makers, motor cars, ambulance drivers and volunteers of all kinds necessary for actual treatment of the sick, and have noted, as far as possible, the actual persons who could prove useful in various necessary capacities. A canvass of private cars which people are willing to lend as ambulances might advantageously be made. Further the names of volunteers for district visiting and localization of cases should be noted. In this connection, too, it would be well for the municipalities and other local authorities to entrust the actual arrangements prior to an epidemic and preparatory for it to some already organized body, such as the St. John Ambulance Brigade, the Nursing Association, and in addition to the above hospital requisites must be obtained, e. g., beds, mattresses, etc. Lists of what are available should be made ready.

Lett Government Overthrown

A German Movement.

LONDON, April 18.

COPENHAGEN:—A message from Libau states that the Baltic German Landwehr has overthrown the Provisional Lett Government surprising and disarming the Lett reserve troops. The town has been converted into an armed camp. The leader of the movement is the Courland Baron Manteuffel. The Germans falsely allege that the British are supporting the movement. The Lett Premier is safe at Libau, and is collaborating with the British Mission. British warships are in the inner harbour at Libau.

NO EXCITEMENT IN LAHORE. A Press Communique.

LAHORE, April 21.
The following press communique is issued by the Government:—Some 60 prominent leaders in the recent disturbances in Lahore have been arrested. The people are realising their folly. Their present submissiveness is due to the fear of the consequences of disobedience under Martial Law. A feature of the attitude of the educated classes is their sullenness. The city is quiet, business being done as usual, its trading classes being obviously relieved by return to normality. On the night of the 18th some thatching canes at Sargodha Railway Station were burnt, but the spread of the fire was prevented. There were no spectators and no excitement. The Sidwan Railway station in the Jullundur district was burnt on the night of the 18th and the telegraph wires cut on the Naskob line.

A Statement Contradicted.

An article in the Allahabad "Leader" of the 14th in an account of the events in Lahore on the 10th contains a statement that a crowd of some 300 to 400 men in Lahore consisting mostly of young men and boys was fired upon, simply because they did not disperse on being ordered to do so and no act of violence is attributed to it. The facts are that despite the orders previously promulgated forbidding processions, a large crowd, probably of some thousands, marched from the city and up the Mall forcing back a small body of police which tried to bar its further progress. The crowd consisted of the City Riff Raff and students, but the latter were mainly grown youths and not boys. This crowd was making its way to the civil station and would undoubtedly have committed excesses such as marked the Amritsar occurrences had it been allowed access to the European residential quarter. Every effort was made to disperse the crowd without employing force, and order to fire on the mob was given by the District Magistrate, who was present, to the Senior Police Officer who was with him. The crowd being then broken up was pushed back into the city.

A Significant Characteristic

In the riots at Gujranwala, a prominent feature was the employment of young boys armed with squirt-bombs of kerosine oil who acted as a vanguard for the incendiaries and whose presence in the foreground deferred the Police from making as full use as they might have done of their firearms. This playing on the excitable feelings of the students, propelling them into the dangerous forefront is a significant characteristic of the agitation.

Many Arrests in Kasur.

Investigations in Kasur are proceeding most satisfactorily and many arrests have already been made. It is reported by the local authorities, that the presence of many "Sadhus" in the mobs was noticed and inference would seem to be that this irresponsible fraternity has acted as emissaries in spreading false rumours and exciting the populace.

Ringleaders Arrested.

In the attack on the Gujart Railway station on the 15th, arrests were made to the number of 13, including some of the ringleaders.

Arrests in Amritsar.

Eighty-six arrests were made in Amritsar on the 18th and 19th. The Lieutenant-Governor visited Amritsar on the 20th.

Lambardar Punished.

The "Civil and Military Gazette" states.—The flying column which left Lahore on Sunday morning was called out to deal with a village where the telegraph and the telephone wires had been reported cut. On arrival the Lambardar was truculent and insolent and he was forthwith punished strongly and effectively. Further trouble in that quarter is not expected. The column afterwards returned to Lahore.

Martial Law Ordinance.

SIMLA, April 22.
The following Ordinance further to extend the application of the Martial Law Ordinance, 1919, is published in the "Gazette of India Extraordinary":—Whereas an emergency has arisen which renders it necessary to provide that Commissions appointed under the Martial Law Ordinance, 1919, shall have power to try persons and offences other than those specified in the said Ordinance. Now, therefore, in exercise of the power conferred by Section 72 of the Government of India Act, 1915, the Governor-General is pleased to make and promulgate the following Ordinance:—

Ordinance No. 4 of 1919.

(1) This Ordinance may be called the Martial Law (further extension) Ordinance, 1919.

(2) Notwithstanding anything contained in the Martial Law Ordinance, 1919, the Local Government may by general or special order, direct that any Commission appointed under the said Ordinance shall try any person charged with any offence committed on or after the 30th March, 1919 and therefore the provisions of the said Ordinance shall apply to such trials accordingly, and a Commission may pass in respect of any such offence any sentence authorised by law.

[Sd] CHELMSFORD,

Viceroy and Governor-General.

Allahabad Liberal Association's Appeal.

ALLAHABAD, April 22.
The Hon'ble Tej Bahadur Sapru, President of the United Provinces Liberal Association, has sent a wire to the Viceroy on the situation in the Punjab, asking the Viceroy for a full statement of facts and requesting him to take steps to re-assure the public and to see the use of coercion is reduced to an irreducible minimum and public excitement allayed. A wire has also been sent to the Secretary of State, saying that the grave situation requires tactful handling and conciliatory statesmanship. The Committee respectfully urge prompt intervention for a change of policy in coping with the situation so as to restore confidence.

Defence of India Act.

Applied to Ahmedabad.

SIMLA, April 22.
A Gazette of India Extraordinary notifies the application of sections 3 No. 11 of the Defence of India (Criminal Law Amendment) Act 1915 to the districts of Ahmedabad and Kaira in the Bombay Presidency.

Normal Condition in Delhi Troops Withdrawn.

DEEHI, April 22.
Conditions are again normal. Troops have been withdrawn and business is as usual.

Tribute at Amritsar.

It is reported that the Amritsar mob collected on the 13th in spite of prohibition as they had been assured by the leaders that the Indian troops would not fire on them. As a matter of fact the Indian army had behaved splendidly and although some individual sepoys may have been disturbed by persistent attempts to corrupt them, their conduct has been wonderful in very difficult circumstances. It appears the Alliance Bank of Simla at Amritsar was not burnt as some other buildings were, because the landlord was an Indian. The cries of the mob when burning and killing were "Mahatma Gandhi Ki Jai" Hindu Muslim Ki Jai, Angrez Sirkar Ki Jai and Sirkar Madat Garon Ki Jai. Some Indians behaved magnificently attempting to help Government. At one place in the Punjab an Indian carried a wounded European four miles on his back to a place of safety. Some Mahomedans appear to have tried to induce domestic servants to resign service without success. Many men who took a prominent part in the mischief are now apparently extremely anxious that all trouble should cease. Enquiries prove beyond doubt that except for Badmash element in certain bazars, many shopkeepers would have opened.

Peshawar Quiet.

LAHORE, April 22.
All quite in Peshawar and throughout North West Frontier Provinces.

Case Against Mr. Shanker Lal. Alleged Charge of Dacoity and Rioting.

DELHI, April 22.
In the case against Mr. Shanker Lal, Secretary, Home Rule League, and others the Crown to-day applied for ten days remand from the District Magistrate. The charge against the accused is one of dacoity and rioting in that the accused are alleged to have assaulted a C.I.D. Inspector and carried away his revolver and watch. It was stated on behalf of the prosecution that more accused in connection with the same case were yet to be arrested and necessary house searches had to be made. Mr. Asaf Ali on behalf of the accused applied for bail on the ground that no evidence against them had been produced. The first accused he said was a respectable man of education and no harm would be done in enlarging him on bail. The application of the crown for remand was granted.

Patriotic Telegrams.

SIMLA, April 22.
The following telegrams have passed between Nawab Mohamed Said Khan of Chari and His Honour the Lt. Governor of the U. P.:—I beg to express my humble thanks for Your Honour's gracious appeal and to assure Your Honour of the devoted loyalty of myself and my clan the Lal Khani Rajputs. My personal services are as ever at Your Honour's disposal. In these words I voice the feelings of the large majority of your subjects, in this part of your province.

His Honour's Reply.

His Honour's reply runs thus:—It thank you for your loyal and patriotic telegram and know that I can rely on you and your clan and the loyal people of your part of the country to use your influence to dispel idle rumours and perfectly groundless fears.

Martial Law.

Proclaimed in Lyallpur.

SIMLA, April 22.
Martial Law has been declared in the district of Lyallpur, Punjab and ordinance issued providing trial by Commission under the Defence of India (Criminal Law Amendment) Act 1915.

The Bengal Provincial Conference.

Proceedings Concluded.

Rowlatt Act Condemned.

CALCUTTA, April 22.
After three days sittings the proceedings of the Bengal Provincial Conference came to a close on Monday afternoon. A good number of resolutions including a protest against the Rowlatt Act, Press Act, deprecating the action of the Government during Calcutta riots in September and April last and appointing a Hindu Mahomedan Board to settle differences between the two communities were adopted. Resolutions on reform scheme and passive resistance elicited lively and heated discussion. On the reform scheme resolution the contest was between the extremists and moderates when Mr. C. R. Das asked the Conference to reaffirm the Delhi Congress resolution on the reform scheme. Mr. Kaishna Kumar Mitter the only moderate leader present moved an amendment urging that the Conference was in dependent of the Congress and they should not reject the reform scheme but suggest improvements and demand that it must not be whittled down. Thirty-six delegates voted for the amendment which was negatived by an overwhelming majority. When the resolution on passive resistance was moved there was strong conflicting opinion between two sections of extremists. Mr. C. R. Das moved a resolution expressing gratitude to Mr. Gandhi for Satyagraha movement, adopting passive resistance and civil resistance to Rowlatt Acts and other Acts. Amendments were moved urging the Conference to delete the last two clauses as they did not like to adopt passive resistance. Out of 550 delegates 160 voted for the amendment and 54 against it which was carried.

All-India Congress Committee Meeting.

BOMBAY, April 22.
The following resolutions were passed at the meeting of the All-India Congress Committee held in Bombay Presidency at the Association rooms on the 20th and 21st April 1919, Pandit Madan Mohan Malaviya presiding:—
(1) That the All-India Congress Committee emphatically protest against the passing of what is commonly known as the Rowlatt Act and in view of the fact that the entire Indian public opinion is strongly opposed to the measure the committee urges upon the Secretary of State for India to advise His Majesty the King Emperor to disallow it. (2) That the All-India Congress Committee deplore and condemn all acts of violence against persons and property which were recently committed at Amritsar, Ahmedabad, Viramgaum and other places and appeals to the people to maintain law and order and to help in the restoration of public tranquility, and it urges upon the Government to deal with the situation in a sympathetic and conciliatory manner immediately reversing present policy of repression. (3) That the All-India Congress Committee place on record its strong condemnation of the orders passed under the Defence of India Act by the Government of the Punjab administration of Delhi and by the Government of India against a person of well known noble character and antecedents of M. K. Gandhi. The Committee cannot help feeling that if these orders had not been passed some of the regrettable events which followed them may not have happened. The Committee requests the Government of India to withdraw its own order and to ask the Local Governments in question to do the same. (4) That a committee consisting of Mr. Jinnah, Mr. Jayakar, Mr. Kasturi Ranga Iyengar and Mr. Patel be appointed to prepare a statement (a) Replying to the communique issued by the Government of India dated the 4th instant in which they justified the Rowlatt Act, condemned the agitation against it and characterized it as calculated to mislead people, (b) stating various causes that have led up to the present grave and deplorable state of things all over the country, and (c) making a demand for a public enquiry into the events that have happened in Delhi, Punjab, Bombay and Calcutta drawing particular attention to certain measures reported to have been taken by the executive which seem obviously objectionable such as dropping of bombs from aeroplanes, use of machine guns and whipping and submit it to the Prime Minister, Secretary of State for India and the Viceroy. (5) That the All-India Congress Committee hereby authorize the members of the Congress deputation proceeding to England to place the actual political situation consequent on passing of the Rowlatt Act before the Secretary of State and British Public and to urge disallowance of Rowlatt Act, reversal of policy of repression and immediate adoption of a policy of conciliation and reform.

The Hindu Sammelan.

Important Resolutions Passed.

BOMBAY April 22.
At the concluding days sitting of the ninth Hindi Sammelan on Monday resolutions were passed that religious, national and communal institutions of Hindi speaking people should transact their business in Hindi and keep their records in Hindi and Nagri characters (2) that institutions should be started where every kind of instructions may be imparted through the medium of Hindi and the Sammelan should hold their examinations and (3) urging that National Universities should include Hindi in their college curriculum. A sub-committee of seven with Mr. Gandhi as chairman was appointed for spreading the use of Hindi language in Bombay, Gujerat, Maharastra and Madras. It was decided to hold the next session of the Sammelan at Patna next year. A number of Hindi ladies were among the speakers who urged opening of separate schools for teaching Hindi to Indian women. Pandit Malaviya in his closing remarks dwelt upon the superiority of Nagri character over others saying that it was simple and Phonetic, that any language written in it could be read with facility.

Claims Under Police Act.

SIMLA, April 22.
The "Civil and Military Gazette" emphasizes the fact that all claims under Police Act in respect of damage done during the recent riots in Lahore, Amritsar and elsewhere, must be submitted within a month of the date of occurrence of the damage in question. Claims should be addressed to the Magistrate in the district concerned.

Division of Areas.

The following notification has been issued by the Punjab Government:—It is hereby notified that the General Officer Commanding 18th Indian Division, has divided a portion of his command in which Martial Law has been proclaimed into three areas in accordance with the regulation No. 18 of the proclamation dated 19th April 1919, as follows:—(1) Amritsar area comprising civil district of Amritsar, (2) Lahore area comprising civil district of Lahore exclusive of Lahore civil area, (3) Lahore civil area comprising the municipality of Moghalpura and all other places between the river Ravi and the Lahore branch of the Upper Bari Doab Canal, within a three mile radius of the Telegraph Office of Lahore. A number of Extra Deputy Commissioners are appointed to the Punjab Districts.

Situation in Germany.

Government Troops Advance on Brunswick.

LONDON, April 18.
COHENHAGEN:—A message from Berlin states that Government troops are advancing from Helmstedt, and have entered Brunswick amidst the cheers of the populace. There was no incident.

Request to Keep Back Troops Refused.

LONDON, April 17.
MAGDEBURG: General Moerker, Commanding Government Troops, has refused the request of the Brunswick Government to keep back his troops. He says that he has orders to depose the Government and demand disarming of the population and disbandment of the National Guard.

The Peace Conference.

The Opium Convention.

LONDON, April 16.

In the House of Commons, replying to Major J. G. Jameson, Mr. Harcourt stated that the British peace delegation had submitted a proposal that all the Powers represented in the Peace Conference should combine to take steps to enforce the Opium Convention of 1912, and that the peace terms should provide for imposing on enemy States the obligation of speedily ratifying the Convention and enacting the necessary legislation. British delegates further suggested that the League of Nations should be entrusted with the duty of supervising and carrying out the terms of the Convention and traffic in opium and other noxious drugs.

The Peace Treaty.

Its Tremendous Size.

LONDON, April 18.

PARIS.—The following figures show the tremendous work of drawing up the peace treaty. There are between 800 and 1,000 clauses. The complete text will fill 350 pages. The clauses referring to the disarmament of Germany alone number a hundred, while the clauses relating to the Sarre Basin also number a hundred.

Britain's Reparation Claim.

Includes Deminions' Demands.

LONDON, April 18.

The British Empire delegation has decided that Britain's reparation claim against Germany will include the claims of the various Dominions and India. Immediately Germany signs the peace treaty, a meeting of what will virtually be the Imperial Conference, will be held in London for the purpose of adjusting the claims of Britain the Dominions and India, and deciding the method of payment. If one or more of the Dominions prefer to accept a lump sum down from Britain the Conference will discuss the question. The other subjects of discussion will be the method of the payment of soldiers, the payment of soldiers and dependents' pension, and a number of questions respecting Germany's former colonies, the value of which to mandatory States will be placed against the reparation claim.

German Peace Delegation.

LONDON, April 18.

A message from Berlin states that Herr Mulher, the German Minister in Berlin, is ill, and will be replaced as one of the six leading peace delegates by Herr Leinart, the President of the Prussian National Assembly.

German Possessions Abroad.

Desire to Liquidate their Rights.

PARIS, April 17.

The draft treaty with Germany is assuming more and more the form of a complete treaty. For example it will include provisions for the future regime of Kiaochow and Spitzbergen. Indeed it is desired to liquidate the right secured by Germany everywhere in the world by treaties concluded by her in the past.

Peace Preliminaries.

Paris, April 19.

According to the "Echo de Paris" in the event of Germany refusing to sign the peace preliminaries certain military and naval arrangements will immediately come into force. A complete plan has been worked out by the Allied Naval authorities.

Deputation of Beetsugar Industry

Imperial Preference Urged.

LONDON, April 16.

A deputation representing the Dominions and Crown Colonies, beetsugar industries in England and Canada waited on Colonel Amery at the Colonial Office to-day and submitted their views regarding the preference to the British Empire sugar over the world to the Allies over neutrals and to neutrals over the enemy countries. They also suggested prohibition on imports of sugar from enemy countries for five years after war. The "Morning Post" understands that Colonel Amery's reply satisfied the deputation.

Territorial Troops.

Renewal of Assurance.

LONDON, April 15.

In Commons Mr. W. Churchill renewed his assurance that Territorials would be relieved at the earliest possible moment. He was working night and day in this connection and hoped that nine out of ten would be brought home as soon as conditions in the Red Sea permitted.

The Indian Agitation.

London "Times" Comment.

LONDON, April 15.

The "Times" is of opinion that the agitation in India is not really directed against the Rowlett Acts which are being used as a pretext, neither Mr. Gandhi nor Mrs. Naidu is really dangerous and the true culprits lurk as usual in the background. The impression conveyed is that outbreaks are organised and deliberate and the result of premeditated plans. The Government of India and Provincial Authorities appear to have acted with reasonable promptitude. Now that the obvious dangers of Passive Resistance Movement are revealed the "Times" trusts that all Indian political leaders who wish to retain the confidence of the Government and the public of England will instantly dissociate themselves from it. They have a plain duty to perform and cannot remain passive spectators obviously, if India lapses into internal strife, reforms may be imperilled if not indefinitely postponed.

The "Westminster Gazette."

The "Westminster Gazette" says incidents in India are strong hint that the Indian questions cannot be allowed to slide. There must be no unnecessary delay. It would be a capital disaster of the present session of parliament closed without anything being accomplished.

The Premier's Speech.

Attack on Northcliffe Press.

LONDON, April 12.

Commenting on Mr. Lloyd George's speech the "Daily Mail" says a popular politician finds criticism as intolerable as a spoiled child finds chastisement. Apart from his attack on the Northcliffe Press, which was much overdone, the Premier gave little information about the Peace Conference.

The "Times," referring to Mr. Lloyd George's attack says it won't compete with the Prime Minister in "a parliamentary style," and asks what his colleagues in Paris will think of "yesterday's performance, with its half-truths and palliations," its "suppression veri" and "suggestio falsi," its false analogies and cheap rhetorical effects.

Position at Riga.

Annihilation of Bourgeoisie.

LONDON, April 17.

STOCKHOLM.—A message from Libau states that terrible news has been received from Riga, indicating speedy and systematic annihilation of all Bourgeoisie there. Seventy thousand Bourgeoisie, including women and children, have been taken to an island in the river without food and without money.

Swiss Acknowledge German

Government.

London, April 17.

BERNE.—The Federal Council has decided to recognise the German Government.

Bolshevik Advance.

Crimea Entirely Occupied.

PARIS, April 18.

The "Matin" states that the Bolsheviks now entirely hold the Crimea. In pursuance of an agreement with the Allies, the Bolsheviks entered Sebastopol without encountering resistance. Negotiations are in progress. The Bolsheviks declare that they are only waiting against Russian volunteer forces. No firing or bloodshed has up to the present taken place. The evacuation of Sebastopol is being carried out with all haste. The Allies unfortunately lack ships, most of them being at Salonika laden with stores evacuated from Odessa.

Alleged Criminal Breach of Trust.

BOMBAY, April 22.

Before the Chief Presidency Magistrate to-day Joseph Noel a Lieutenant in I.A.R.O. was charged with criminal breach of trust in respect of thousand rupees entrusted to him by and on behalf of Rev. Father Mansoor Kyriakoo, a Bhaldean priest. The prosecution alleged that the accused met the complainant near Bura last year and became on friendly terms. Hearing from the accused that education was cheap in Mauritius and on the same lines as in Bombay schools he decided to send his two nephews and a niece schooling in Bombay to Mauritius in charge of the accused at his own request. For this purpose the complainant borrowed five hundred rupees from a friend at Bura and gave the sum to the accused to pay bills due in Bombay schools. He also gave him articles worth about six hundred rupees for the use of children on voyage. The complainant alleged that the accused failed to pay up school dues in Bombay and that he borrowed the five hundred rupees in his name from Mr. Kardila, a Bombay merchant. The accused admitted having received the two sums and added he was to have sent consignments of sugar first sending samples. The case is proceeding.

Brief Telegrams.

Train robberies have been frequent of late near Kalyan junction of the G. I. P. Railway. The Railway Police had last week, made special arrangements to trap the gang, whose activities were known. When they tried to arrest the gang near the railway lines, the robbers attacked and stoned the police, who opened fire. One of the robbers was shot down and injured. Later on he died in hospital. At the Coroner's Court at Bombay on Monday an inquest was held on the body of the victim. The jury returned a verdict of death from injuries received in the affray with the police, and held that the action of the police in opening fire was justifiable.

Mr. M. Chotani, President of the mass meeting of Mahomedans recently held in Bombay to consider the "Khalifate" question, in a letter to the press contradicts the statement that a Conference of All-India trading Mahomedans is to be held in Bombay on the 26th instant in connection with the "Khalifate" question. He adds that the place where the Conference is to meet has not been fixed yet.

Delay in Telegrams.

LONDON, April 16.

In Commons replying to Mr. Reesil Mr. Ingworth stated that he understood that delay in full rate ordinary telegrams between England and India was now five days outward and two or three days homeward every possible step was being taken to produce more equal working.

Priority to Government Work

An Order Cancelled.

LONDON, April 16.

The Admiralty and the Army Council have cancelled the order under which manufacturers of flax hemp and jute goods were compelled to give priority to Government work.

Latest Telegrams

LONDON April 20.

PARIS.—A message from Bukharest states that a sanguinary fight between Rumanian troops and Bolshevik forces on the east bank of the Dniester near Bessarabian frontier, resulted in the total defeat of Bolsheviks, many of whom were killed and several hundred wounded.

LONDON, April 20.

Opinion is gradually being formed in political circles that Mr. Lloyd George's speech indicated resolve to free himself from predominant Unionist influence in Commons and to embrace opportunity of taking up leadership of democratic elements. Which have strongly asserted themselves in the recent bye-elections.

LONDON, April 20.

COPENHAGEN.—The present authorities in Munich have liberated Russian prisoners of war at Puchheim Camp and armed them. A Russian Guard is non-patrolling Munich Railway Station.

Reinforcements to Egypt.

Dobrudja Division Sent.

LONDON, April 17.

Reuter learns that twenty-sixth division is being withdrawn from Dobrudja in order to reinforce the garrison in Egypt and replace large numbers of troops there, especially anazaks who are due for leave or demobilisation. The spirit of these troops is excellent but is important to reopen leave and demobilisation for them as soon as possible.

Indian Labour.

Lord Sinha's Speech.

LONDON, April 11.

At the plenary session of the Peace Conference held in Paris to-day Lord Sinha in the course of his speech on international Labour Convention, said that from the industrial standpoint, India was in extremely backward condition, but they hoped in the next few years that great impetus would be given to indigenous industries if these industries were to be developed on sound foundations they must look to welfare of their workers, already something had been done in India. The factory act of some years ago had already had good results, but as regards India's climatic, social and other conditions their own Factory Commission recommended that progress must be slow.

Some Misgiving Banished.

They had watched the building up of this convention with some misgiving, fearing that allowance would not be made for peculiar conditions. Happily those misgivings were banished by an amendment announced by Mr. Barnes with reference to countries having special labour conditions, happily, those labour conditions differing from those of western countries that gladly and wholeheartedly accepted the labour convention with this amendment.

Maharajah of Bikanir.

Bikanir warmly sympathised with the efforts to ameliorate the conditions of Labour. He was glad that special provision had been inserted which had regard to conditions of countries like India. He would like to make one point clear:—As territories of Ruling Princes lay outside British India, and as legislation enacted for British India by the British Government could not apply to Indian States, and as only Competent authority to legislate for an Indian State was the Government of the State concerned, it should be clearly understood that the authority or authorities within whose competency the matter lies for the enactment of legislation or other action, should be the constitutive authorities of various Indian States concerned.

Red Guards and Government Troops.

Serious Collision in Upper Bavaria.

LONDON, April 19.

BERLIN.—Serious collision occurred between Red Guards and Government Troops near Penning, in Upper Bavaria. It is reported that the Government forces lost eighty killed. The Spartacists constructed trenches before the Town, and freely used a number of machine-guns.

Town Encircled by Government Troops.

The "Ageblatt" says that the Government does not intend to engage in decisive battle at Munich until thirty-thousand troops have encircled the town. Thousands of citizens have fled and Spartacists have seized numerous hostages.

LONDON, April 19.

Copenhagen.—The message from Vienna states that atmosphere there is still electrical except for some regiments the National Guard is quite unreliable. Proofs are forthcoming that disturbances on April 17th were due to the Hungarian Communist Emissaries, some of whom on being arrested were found to be in possession of big sums of Gold and notes and many jewels. In quelling the disturbances five police were killed and forty wounded, while twenty demonstrators were killed.

LONDON, April 19.

BERLIN, April 18.—The message from Vienna states, that during yesterday's disturbances, an Italian motor car passing the Parliament House was struck by a stray missile. Nobody was injured. The chief of the Italian Ministry Mission demanded satisfaction whereupon the Government apologized in writing. The Italians are not pursuing the matter further. Complete calm now prevails in Vienna. The Ex-foreign Minister Czerin who was repeatedly sought to obtain a passport which has been refused owing to Anti-Austrian propaganda was arrested on April 18th when attempting to cross the Swiss Frontier.

శాసనసభ ఎన్నికలు - ఆంధ్ర ప్రదేశ్.

ఇరదివసున్న సభ్యుల పేర్లు.

నియోజకవర్గము.

ప్రస్తుతపు అభ్యర్థులు.

(1) గా. ధా. బి. తిరువేంకట రంగాచార్యులుగారు	మదరాసు కార్పొరేషను	ఐ. బి. పి. త్యాగరాజుశ్రేష్ఠిగారు
(2) గా. పట్టాభిరామ అయ్యరు, రామస్వామి అయ్యరుగారు	మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము	
(3) గా. ఆకళ్ల సూర్యనారాయణ రావుగారు	గంజాము, విశాఖపట్టణమండలములలోని జిల్లా, తాలూకాబోర్డుల మున్నగునవి	మల్లాది కృష్ణమూర్తిశంకరులుగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. (బరంపురము), పి. వి. నరసింహ రాజుగారు బి. ఏ. బి. ఎల్.
(4) గా. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావు	నెల్లూరు, కడప, చిత్తూరుమండలములలోని జిల్లా, తాలూకాబోర్డుల మున్నగునవి	రా. బి. జి. బాలాజీరావు నాయకుగారు, ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు
(5) గా. బి. బి. ఎమ్. రామచంద్రారావు శంకరులుగారు	గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరుమండలముల లోని జిల్లా, తాలూకాబోర్డుల మున్నగునవి	కొండా వెంకటకృష్ణయ్యగారు, రా. బి. కె. వెంకటరెడ్డి నాయకుగారు, రా. సా. ఎమ్. వెంకటరత్నము నాయకుగారు, ములుగుట్ల సూర్యప్రకాశరావుగారు
(6) గా. పి. శివరావుగారు	కర్నూలు, బల్లారి, అనంతపురమండలముల లోని జిల్లా, తాలూకాబోర్డుల మున్నగునవి	ఐ. బి. పి. శేకరప్పగారు, రా. బి. ఎస్. వి. నరసింహారావుగారు, పి. శివరావు గారు, హెచ్. లక్ష్మణరావుగారు శ్రీ పితాపురము రాజాగారు
(7) పితాపురము రాజాగారు	ఉత్తరజిల్లాలలోని జమిందారులపక్షమున (అనగా, గంజాము, విశాఖపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు, నెల్లూరు, ఉత్తరాంధ్రా, చిత్తూరు, కడప, కర్నూలు, బల్లారి, అనంతపురమండలములు)	
(8) గా. భూపతిరాజు శంకట పతిరాజుగారు	ఉత్తరజిల్లాలలోని భూస్వాములపక్షమున	బి. గి. రాల శేకరాజుగారు, భూపతిరాజు శంకటపతిరాజుగారు, నిడమర్తి జలగుర్తి ప్రసాదరావుగారు
(9) గా. యాకూబు హుస్సేను సాహేబు బహదూరుగారు	ఉత్తరజిల్లాల మహమ్మదీయులపక్షమున	యాకూబు హుస్సేనుగారు, ఉస్మాను మహమ్మదుగారు

౧-వ భాగము.

ఈక్రింద తెలుపబడిన నియోజకవర్గములు ఇచ్చట తెలుపబడు తేదీలలోపున తమ వోట్లను పంపవలెను:-

నియోజకవర్గము	ఎన్నిక తేదీ
మదరాసు కార్పొరేషను	15-జూలై
మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము	28-జూలై
స్థానిక సంఘములు (అయిదు)	
(ఎ) గంజాము, విశాఖపట్టణమండలము	22-జూలై
(బి) గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు మండలములు	22-జూలై
(సి) నెల్లూరు, కడప, చిత్తూరు మండలములు	22-జూలై
(డి) కర్నూలు, బల్లారి, అనంతపురము మండలములు	22-జూలై
ఉత్తర జిల్లాల జమిందారులు	17-జూలై
ఉత్తర జిల్లాల భూస్వాములు	19-జూలై
ఉత్తర జిల్లాల మహమ్మదీయులు	28-జూలై

౨-వ భాగము.

ఈ క్రిందివారు ఆటెస్టింగు, రిటర్నింగు అఫీసర్లుగా నియమింపబడిరి.

నియోజకవర్గము	రిటర్నింగు ఉద్యోగి
మదరాసు కార్పొరేషను	మండల స్థానిక సంఘములకు
మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము	(1) గంజాము, విశాఖపట్టణము కలెక్టరు
స్థానిక సంఘములు	(2) నెల్లూరు, కడప, చిత్తూరు చిత్తూరు జిల్లా కలెక్టరు
(ఎ) గంజాము, విశాఖపట్టణమండలము	(3) కర్నూలు, బల్లారి, అనంతపురము బల్లారి జిల్లా కలెక్టరు
(బి) గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు మండలములు	(4) గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు కృష్ణా జిల్లా కలెక్టరు
(సి) నెల్లూరు, కడప, చిత్తూరు మండలములు	ఉత్తర జిల్లాల జమిందారులు గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరు
(డి) కర్నూలు, బల్లారి, అనంతపురము మండలములు	ఉత్తర జిల్లాల భూస్వాములు గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరు
ఉత్తర జిల్లాల జమిందారులు	ఉత్తర జిల్లాల మహమ్మదీయులు గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరు

౩-వ భాగము.

ఎన్నికల విషయమున జరుగు వసులకు ఈక్రింది ప్రదేశములును, కాలమును నిర్ణయింపబడినవి.

నియోజకవర్గము	నిర్వచన ప్రకటన ఆటెస్టిఫికేషన్	నిర్వచన ప్రకటన తేదీ	ఓట్ల నిపుట	ఓట్ల రికార్డు ఆటెస్టిఫికేషన్	ఓట్ల లెక్క
		1919	1919	1919	1919
(1) మదరాసు కార్పొరేషను	24, మే	11 జూన్, మధ్యాహ్నము 12-2 గంటల మధ్య	2	12 జూలై, మధ్యాహ్నము 12-4 గంటల మధ్య (ముగిసినది ఆఫీసులో)	12 జూలై, 12 గంటలకు (కార్పొరేషను ఆఫీసులో)
(2) మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము	6, జూన్	28 జూన్, మధ్యాహ్నము 12-2 గంటల మధ్య నెలకు హాజరు	5	19 జూలై, మధ్యాహ్నము 12-4 గంటల మధ్య (నెలకు హాజరులో)	28 జూలై, 12 గంటలకు (నెలకు హాజరులో)
(3) జిల్లాలు	26 మే, మధ్యాహ్నము 12-4 గంటల మధ్య (ఆటెస్టింగు ఉద్యోగి ఆఫీసులో)	14 జూన్, మధ్యాహ్నము 12-2 గంటల మధ్య (కలెక్టరు ఆఫీసులో)	11	15 జూలై, మధ్యాహ్నము 12-4 గంటల మధ్య (ఆటెస్టింగు ఉద్యోగి ఆఫీసులో)	22 జూలై, మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు (కలెక్టరు ఆఫీసులో)
(4) ఉత్తర జిల్లాల జమిందారులు	27 మే, మధ్యాహ్నము 12-4 గంటల మధ్య (ఆటెస్టింగు ఆఫీసులో)	17 జూన్, మధ్యాహ్నము 2-4 గంటల మధ్య (గుంటూరు కలెక్టరు ఆఫీసులో)	11	10 జూలై, మధ్యాహ్నము 12-4 గంటల మధ్య (ఆటెస్టింగు ఆఫీసులో)	17 జూలై, మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు (గుంటూరు కలెక్టరు ఆఫీసులో)
(5) ఉత్తర జిల్లాల భూస్వాములు	27 మే, మధ్యాహ్నము 12-4 గంటల మధ్య (ఆటెస్టింగు ఉద్యోగి ఆఫీసులో)	17 జూన్, మధ్యాహ్నము 2-4 గంటల మధ్య (గుంటూరు కలెక్టరు ఆఫీసులో)	11	10 జూలై, మధ్యాహ్నము 12-4 గంటల మధ్య (ఆటెస్టింగు ఉద్యోగి ఆఫీసులో)	19 జూలై, మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు (గుంటూరు కలెక్టరు ఆఫీసులో)
(6) ఉత్తర జిల్లాల మహమ్మదీయులు	27 మే, మధ్యాహ్నము 12-4 గంటల మధ్య (ఆటెస్టింగు ఉద్యోగి ఆఫీసులో)	17 జూన్, సాయంత్రము 4-6 గంటల మధ్య (గుంటూరు కలెక్టరు ఆఫీసులో)	11	14 జూలై, మధ్యాహ్నము 12-4 గంటల మధ్య (ఆటెస్టింగు ఆఫీసులో)	28 జూలై, మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు (గుంటూరు కలెక్టరు ఆఫీసులో)

ఈ ప్రకటనలు గుర్తులుగ నెమ్మకొనబడు సభ్యుల కాలపరిమితి క్రొత్త సంస్కరణ విధానము ఆచరణములోనికి వచ్చినతోడనే అంతమొందును.

స్వాయత్తసాసన వార్డులు

దొడ్డంపేట జమిందారి

నిన్న హైకోర్టునందు వ్యాజ్యమునకు ఓట్లు పోల్చు పుగార్లు దొడ్డంపేట జమిందారి దత్తత విషయమున విచారణ దావాలో ముఖ్యమైన తీర్పు నిచ్చిరి.

దావాలోని విషయము లిది: కఠించిన జమిందారుని భార్య, భర్తవలన అనర్జు హిందీదీనిని తన మనమర్జులో సొంతిని (హితుండ్ల బిడ్డ) దత్తు తీసికొనెను. ఈ దత్తు కాశ్మీరము కాదని ముంబైలోని విచారణలో తీర్మానింపబడినది. ఈ దత్తుదావా విచారణ యనమందగానే, జమిందారుని భార్య దత్తుబిడ్డను ఉపయోగము చేసికొనెను. హైకోర్టువారి తీర్పును వినిన యనంతరమామె మరల అప్పిలవానినే భర్తవలన యుత్తరపు ప్రకారము దత్తు తీసికొనెదనని చెప్పెను. జమిందారికి రాశ్రుప్రకారము వారసుడగు మరొక సూతురు బిడ్డను (మనమని) సంప్రదించకనే, ఆమె ఈ దత్తును చేసింది. కావున ఆమె సూతురు కొమరుడు ఆ దత్తు కాశ్మీరము కాదని మరల అభ్యంతరము పెట్టెను. ఈ దావాను విచారించిన సభ్యులేలు జడ్జిగారు, ఈ పిల్లవాడు తెచ్చిన అభ్యంతరము నామోదించుచు దత్తత ఆకాశ్మీరమునని తీర్పుచెప్పెను.

హైకోర్టువారు సబుజడ్జిగారి తీర్పును కొట్టివేయు జమిందారుగారి భార్య భర్తగారిబంధువులను సంప్రదించి దత్తత చేసికొనెదమన్నది ఆశ్చర్యకరము. కాని ఉత్తరమునవిషయమున హిందూరాశ్రుప్రకారము, మొదటిపిల్లవాడు దత్తతకు అర్హుడని నిరూపింపబడినందున, మరల ఆ పిల్లవానికి నామోదమును చేయవచ్చునని తీర్పుచెప్పిరి. ఈ విషయమున ఉత్తరసర్కారులలో ఆచారమేలగుననున్నది కనుక సూతురు క్రిందికోర్టువారి నడుగుటకు తీర్పుచెప్పిరి.

వాడుల తరపున అడ్వోకేటు జనరలు, అల్లాది కృష్ణ స్వామయ్య గార్లు, ప్రతివాదుల తరపున పేరి కారాయణ మూర్తి, పి. సోమసుందరముగార్లు కోర్టులో హాజరైరి.

బొంబాయి ప్రావిన్సు వ్యాసపరిశోధనాజ్ఞ

(ప్రస్తుతము ప్రచురణను ఆపుట.)

ఈ నెల 29-6 తేదీ సాయంత్రము బొంబాయి ప్రావిన్సు కలెక్టరు ప్రతియొక్క భాగస్థుల అత్యవసరసభ జరిగెను. వ్యాస పరిశోధనాజ్ఞను ప్రభుత్వము వారు ఉపసంహరించు నటమను ఈ ప్రతికా ప్రచురణకు ఆపుచేయుటకు అందుచును ఏకమతముగా నిశ్చయించిరి. వ్యాస పరిశోధనవిషయము చేసిన తీర్మానము స్థిరపరచుటకు కొలదికాలములో పరియోగ పథ జరుగును. ఈ ప్రతికయొక్క ముందుదశకు ఇచ్చెను హామీ స్వభావమునబట్టి ప్రభుత్వమువారి వైఖరియును ఉండుననితాను నడువబడినట్లు జిన్నా గారు సభ్యులకు తెలిపిరి.

ఒడమిద అజ్ఞాన ఇచ్చుట.

హర్షి మారు గారియొక్క భార్యవారు ముద్రా శాసనముక్రింద ప్రభుత్వమువారు వనూలు చేసినట్లును అజ్ఞాన "తాకాదా" పొగయోడలో నున్న హర్షి మారు గారికి అందజేసిరి. ప్రభుత్వమువారి అజ్ఞలో వీరి నిషేధమైన వ్యాసములును తెచ్చెను, ఈ అజ్ఞయొక్క వకలు జిన్నా గారి కోర్టుపై వీరికి యివ్వబడెను.

బొంబాయి గృహముల సమస్య.

బొంబాయి ఏప్రిల్ 29.-బొంబాయి గృహముల సమస్య అంశము లన్ని విషయముల కంటె ముఖ్యమైనను అది వెనక చేయబడినది. త్వరలో గృహములయొక్క సమస్య విషయములను వైచారికి తెలియబరచుటకై ఉద్యోగస్తులు, ఇంక ఇతరులు కలిగినటువంటి ఒక ప్రతినిధిసంఘమును ఏర్పరచుటకును, వీరి జనలకు నింక నితరజనలకు ఇండ్లను కట్టించు ఏర్పాటులు చేయుటకును ఇండ్లు కట్టుటకు కగిన స్థలములను చూచుటకును గవర్నమెంటువారికి తెలియబరచుటకై ఒక ఉపవాదము మ్యూనిసిపల్ సంఘమువారి వద్ద నున్నది.

ఇంజనీరు ఎల్. డబ్ల్యు. మార్పుగారు అన్యాయముగ నల్లమందు తన అధినమునందు ఉంచుకొనినందులకు హారా మేజిస్ట్రేటు, ఎదురాయగారు కఠింకీను విధించిరి. మందుతో నింపబడిన రివాల్యరుతోను, ఒక ముసుగు నల్లమందుతోను ఉండగా హారారైలు స్టేషనువద్ద అరెస్టుచేయబడెన ముద్దాయికి అరు నెలల కఠినశిక్షయును, మూ రూపాయల జరిమానాయును విధించెను.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1919-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 30-వ తేదీ

బుధవారము.

ఆత్మయజ్ఞము

జయశ్రీ యని యొనరించిన

కరవర యశ్రీయలు దేవ మహామయ కవి దా

నొనుటకు నవి సేయవలసికి

వరాహాక్షరము పరమధర్మ పథకాలకల్పక.

ఆత్మయజ్ఞము తారకమునకు ధర్మపథములం దెల్ల యుత్తమమార్గము. అనంతరపురుషులు మతా చార్యులు మహర్షులు మునులు యోగులు శండి తులు ధీమతులు శూరులు ఆత్మయజ్ఞ పరామర్శలై తాము తరించి లోకమునకు తారకులైరి. శ్రీరాముడు ధర్మ పరిపాలనమునకై ఆత్మయజ్ఞ మును చేసి సిద్ధిని బడసెను. బుద్ధదేవు డాత్మ యజ్ఞమును జేసి దయా ధర్మమును ప్రతిష్ఠించెను. వ్యాసు డాత్మయజ్ఞమును జేసి వేదధర్మమును ప్రతిష్ఠించెను. వాల్మీకి ఆత్మయజ్ఞమును జేసి మహా త్వమును బడసెను. నారదుడు ఆత్మయజ్ఞమును జేసి యోగసిద్ధిని బడసెను. తిక్కన ఆత్మయజ్ఞ మును జేసి విజ్ఞానమును వికసించజేసెను. శ్రీకృష్ణ డాత్మయజ్ఞమును జేసి శిష్టుల సంరక్షించెను. నీలలక్ష్మి డాత్మయజ్ఞమును జేసి ప్రజనుబడసెను. గంధిమహాత్ము డాత్మయజ్ఞమును జేసి దేశోద్ధరణ మునకు బూనుకొనెను. ఆత్మయజ్ఞమున కాత్మ సమర్పణము ఆత్మత్యాగము ఆత్మసేవాసము సాధ నములు. ఆత్మయజ్ఞమునకు సత్యము దయ శౌచము శమము దమము జ్ఞాన ఆహుతులు. ఆత్మ యజ్ఞమునకు సర్వాత్మత్వ నిరీక్షణము ప్రయోజ నము. ఆత్మయాజుల ఆత్మసామ్రాజ్యము విశ్వమునం దక్షయమై వర్ధిల్లుచుండును. యవనుల సామ్రాజ్య ముతరించినది. సాక్రటిసు సత్యసా మ్రాజ్యము అక్షయముగ వర్ధిల్లుచున్నది. పోడశ చక్రవర్తుల సామ్రాజ్యములు నామమాత్రావశిష్ట ములైనవి. బుద్ధదేవుని ధర్మ సామ్రాజ్య మక్షయ ముగ వర్ధిల్లుచున్నది. రోమక సామ్రాజ్యము విచ్ఛిన్నమైనది. ఏనుక్రీస్తుని దయా సామ్రాజ్య మక్షయ ముగ వర్ధిల్లుచున్నది. బుద్ధుడు క్రైస్తు సాక్రటు మున్నగు మహాత్ము లాత్మయజ్ఞమును జేసి ఆత్మ సామ్రాజ్యము నక్షయముగ నెలకొలుపుటకు దలపెట్టిరి. ఆ మహాత్ములు త్రికరణ శుద్ధిగ నేష డ్వర్గమును జయించిరని వారి పవిత్ర జీవితములు సహస్ర ముఖముల బోధించుచున్నవి. పరమ విపాద దశయందైనను మహాత్ములు క్రోధమును ద్వేషమును మాత్సర్యమును బూనరనియును సత్యదయ శౌచముల బూనుదురనియును విశ్వ విలాసము లనంతరూపముల బోధించుచున్నవి. ప్రపంచమునకు సంభవించుచున్న మహావిపమ దశయందు గంధి మహాత్ము డాత్మయజ్ఞధర్మము నుపదేశించి లోకము నుద్ధరించుటకు దలపెట్టెను.

ధర్మమథనము

క్షీరసాగరమథనమునందు బడభాసలమువలె ధర్మసముద్ర మథనమునగు దరిష్టములు పుట్టుట యను ప్రకృతిలక్షణము. వర్తమానయుగమునందు ధర్మము విపరీతాకృతిని దాల్చుటయందు వింత లేదు. జర్మను చక్రవర్తి సాతాళయాగమును జేసి మారకాత్రులను బడసి లోకసామ్రాజ్యాధి

పత్యమును బడయను సమకట్టెను. రావణాసురుని సాతాళహామమువలె కెయిజరు సాతాళహామ ము నిష్ఫలంబైనది. ధర్మము విజయము నొందినది. ధర్మవిజయము మారకయంత్రములమున గలిగి నది గాని ధర్మ బల సహాయమున గలుగలేదు. యూరపుఖండము సంతయును బాహుబలోన్మా దులు తలక్రిందు చేయుచున్నారు. ఆత్మోపభోగ పరామర్శలైన లక్షలకొలది సైనికులు ప్రవృత్తి మార్గము లేకను నల్లలాడుచున్నారు. విజయవంత ములైన రాజ్యములందు కార్మికవిప్లవము పరా జితములైన రాజ్యములందు క్లాబ్ విజయము పెచ్చుపెరిగి సంఘవిప్లవమును జేయుచున్నవి. ఈ విప్లవము బ్రిటీషు సామ్రాజ్యాంతర్గతములైన సకల భాగములందును గలదని లండను టైముస్ పత్రిక ప్రకటించిన ఈ క్రొందివాక్యములు స్పష్టము చేయుచున్నవి. "బోల్షివిజము విషము కనడ, దక్షిణాఫ్రిక, ఆస్ట్రేలియా, ఇంగ్లాండు, అయిర్లాండు, ఈజిప్టుదేశములందు గలదు. స్పెయిను పోర్చుగలు హాలెండు దేశములందు బోల్షివిజము పర్యాప్తం బగుచున్నది. సన్నిహిత ప్రాదేశము హంగరీ అరా జక భరితములై యున్నవి? లోకమునందు సకల వ్యవస్థలయందును ప్రాతపద్ధతులు పోయి నవీనమార్గములు స్థాపితము గానున్నవి. లోకపర్యాప్తమైన భావపరివర్తనము భగతఖండమునందును పర్యాప్తంబగుచున్నది." రణరంగము లందు విజయ ధ్వజమును బూనిన భారతయోధులు స్వదేశము నకు వచ్చుచున్నారు. విదేశములందు రణరంగము లండునుచుండుట పాటుపడిన భారతీయులు స్వదేశమును జేరుచున్నారు. స్వదేశమునందు కాటకము రాలటుబిల్లులు నిరంకుశాధికారము భారత పీఠులకు స్వాగతంబు నొసంగుచున్నవి. ఈ విషమ పరిస్థితులందు కలవరము ప్రజస్పృగయములందు బాడసూపుట సహజముగాని అసహజము గాదు. దేశమునందు బాడసూపిన యశాంతిని కలవర మును నిర్మూలము చేయుటయందు పాలకపాలితు లందు భేదాభిప్రాయము లేదు. సకలజనులు కలవరమును పెట్టిన ఆశగోరుచున్నారు. దోషులను దండింప గోరుచున్నారు. కాని దండకమార్గము నందును సహారమార్గమునందును భేదాభిప్రాయ ములు గలవు.

అధికారోపదేశకులు

సందిగ్ధదశయం దుపదేశకులకు కొడువ యండగు. కేవలము దండనోపాయమును గోరెడి యుపదేశకులు గలరు. వంజాబునందు లాహోరు, అమృతసరము, గుజ్రావాలా, గుజరాతు, ల్యాల్పూరు మండలములందు మార్షలు లా వ్యాప్తము నందు గలదు. ఈ మండలములందు నేరస్థులందు కొందరకు బహిరంగముగ కొరడాదెబ్బలు శిక్షగా విధింపబడుచున్నది. లాహోరు, అమృతసరము, జల్లంధరు, గుజ్రావాలా, ల్యాల్పూరు, ముల్తాను మండలములందు బహిరంగసభలు ప్రతిష్ఠింపబడినవి. లాహోరునందు వైద్యవిద్యార్థులు ప్రతి దినము నాలుగుసారులు సైన్యాధికారియెదుట హాజరు గావలయును. కర్రలను చేతను ధరింపజనదు. రాధారిండ్ల కాలిమార్గములం దింపుకంటె నెక్కువమంది కలిసి నడువగూడదు. విద్రోహులను శిక్షించుటకు న్యాయస్థానములు స్థాపింపబడినవి. సరహత్వలు, దహనము, దురంతక కార్యములు జరుగుటవలనను రైలుబాటలను తంతిమార్గములను పాడుచేయుట వలనను నీ పద్ధతి యవలంబించబడినది. గుజ్రావాలా యందు విమానములనుండి బాంబులు ప్రయోగింపబడినవి. అమృతసరమునందు సభా సమావేశము నాపుటకై సైనికులు తుపాకు

లను కాల్చిరి. అనేకులు హత్యలైరి. ఈ సంగతులను సర్ మైకేలు ఓడ్డయరుగారు స్వయముగ ప్రకటించిరి. దుర్జనులు శిక్షార్హులనియును వారి శిక్షణమునకై సకల జనులు దోడ్పడవలయునని యును దేశ డ్డేమాఖిలాఖులందరును ముఖ్యముగ గంధి గారును కోరుచున్నారు. కాని వంజాబు నందు గని పెట్టిన కుట్రలను కొరడా దెబ్బలే నేరముల కుపయోగించునదియును తుపాకుల వలన నెందరు హత్యలైనదియును ఓడ్డయరుగారు ప్రకటించిన దురంతకుల మీద సమామతమును ప్రభుత్వము మీద సానుభూతియును ప్రబలి యుండును. ఆంగ్లోహైందవ పత్రికలు సయితము వంజాబు రాష్ట్రమునుండి వర్తమానముల వివర మును ప్రకటింప గోరుచున్నవి. కాని ఓడ్డయరు గారు మాత్రము నిరంకుశ విధానము నవలంబించుచున్నారు. వంజాబునందు శాంతి స్థాపనము నకు ఓడ్డయరుగారి మార్గ మొత ప్రయోజన కరమో కాలము నిర్ణయింప గలదు. ఆంగ్లోహైందవ పత్రిక లేకగ్రీవముగ దండనోపాయమును బోధించుచున్నవి. కలకత్తాయందలి యూరపీయులు ఓడ్డయరుగారి ఘనకార్యముల కభినందన కర్రములను సమర్పించిరి. శాంతి స్థాపనమున కంతఃప్రవృత్తి మూలమనియును బాహ్యదిహ్మములు సాధనములు గావనియును నధికారులు అధికార పర్యాధిమాను లిప్పుడైనను గ్రహించుట యుక్తమని విన్నవించవలసి యున్నది. ఈ సందర్భములం దిచ్చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వము శాంతిమార్గము నవలంబించుట సంస్తవనియును. ఈ రాష్ట్రమునం దల్లరుల నాపుటకై హిందూదేశ ప్రభుత్వాదేశమునకు దోడుగ రాష్ట్రపాలకులు ప్రచురించిన యాదేశమునందు కొన్ని విపరీత భావములు గలవు.

"దండకాధికారులందరును నల్లరులను కాంతి నిరోధక కార్యములను నిర్మూలముచేయుటకు సంసిద్ధులై యండవలయును. అధికారులు ప్రభుత్వపు సంపూర్ణసహాయమును బడయగలరు. గత సంవత్సరమునందు మొయి ఆస్టోబరమానములందు సంభవించిన దోచుకులు వ్యవసాయవనమును దృఢపరచుచున్నవి. వ్యవసాయపు పనులు తీరవపు డిట్టిమల్లరులు తిరిగి సంభవించవచ్చును. సత్యాగ్రహవిషయమై సభలను ఉత్సవములను నియమింపను గవర్నరు తలపెట్టెను. కాని అధికారులకసరమైనపుడు సాధారణజనముల ననుసరించి సభలను మత్సవములను నిషేధింపవచ్చును. ప్రభుత్వోద్యోగులందరును ప్రభుత్వపద్ధతులను నాచరణమునకు దెచ్చుటకు పాటుపడవలయును. రౌలటుబిల్లుల యోజనములకు ప్రజలకు బోధించవలయును. ఆంగ్లోసాక్షరలు వార్తాపత్రికలు ముఖ్యముగ దేశభావల వార్తాపత్రికలు కరపత్రికలు ప్రభుత్వాధికారము నిర్విర్యము చేయుటకై వ్యాపింపజేసిన దురభిప్రాయములకు శింఠిండుటకు ప్రయత్నింపవలయును."

రౌలటుబిల్లుల విషయమై దురభిప్రాయములను శాసన సభయందలి ప్రజాప్రతినిధులు బోధించిరి. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు ఘంటాపథముగ రౌలటు బిల్లులను ఖండించుచున్నారు. అధికారులు రౌలటు బిల్లుల నే విధముగ సమర్థించినది శాసన సభా వ్యవహారములు వ్యక్తము చేసినవి. అయినను నొకరి మతమైనను మారలేదు. అధికారుల బోధలును ప్రజల దృక్పథమును మార్చు నేరపు. దేశభాషా పత్రికల విషయమై ప్రభుత్వము తెలిపిన యభిప్రాయము మాత్రము సముచితములు గావు. దేశభాషా పత్రిక లెంత సేవ చేసినను పాలకుల తిరస్కార బహుమానమును బడయుచుండును. ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలందును నాంగ్ల పత్రికలందును నుండెడి నిష్ఠురోక్తులు దేశభాషా పత్రికలయందు దగ్గోచరములైనను నధికారుల కోపదృష్టిమాత్రము దేశభాషా పత్రికలపై ప్రసరించుచుండును.

ఆ-వ కృష్ణామండలనభ.

కొవ్వూరు.

20-4-19-ప్రభుత్వ దినపత్రిక.

ఈ సభ సేదించినవారిలో, శ్రీ గౌరవనీయులు మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు, కల్లూరి నూర్యనారాయణ రావుగారు, చుట్టూరి కృష్ణరావుగారు, దుగ్గిరాల నూర్యప్రకాశరావుగారు, అయ్యశేఖర కాశ్యపరావు గారు, కొంతపల్లి శ్రీరామచంద్రరావు గారు, అనంతల్లి నారాయణ రావుగారు, కొండా వేంకటప్పయ్యగారు, పెద్దాడ సాంబశివ రావుగారు, కందుల వీరరాఘవస్వామి నాయకుగారు మున్నగువారు ప్రముఖులు. దొరతనమువారి ముద్దోగ్గియులలో పోలీసు డిప్యూటీమేంటువారు గూడ నుండిరి. సభావిధానము జాతీయగీతముతో ప్రారంభ మయ్యెను. వేదపారంగతులు, స్వస్తి గానించినవెనుక శ్రీ వల్లూరి నూర్యనారాయణ రావు గారును, చుర్రయ్యగారును వై ప్రార్థనలు గానించిరి. పిమ్మట శ్రీమత్తులవల వేంకటప్పసింహాచార్యులవద్దనున్న గారు తమ స్వాగతోపన్యాసము నిర్వహించిరి.

మహాత్మాభూమియగు భరతీంద్రమునకు బరమ పవిత్రములగు మహానదులలో నానీకెక్కిన గోదావరీతీరమున, పురాతనకాలమునుండి గౌరవార్జునునియందు గోదావరీతీరమున నూర్యులచే కృతపాఠికబడు నికొవ్వూరుగ్రామమునందలి మహాజనలందరూ పీఠవర్తనమున నిచ్చుట జరుగగల కృష్ణామండల సభలకు నన్ను సన్మాన సంఘాధ్యక్షునిగా నియమించి నుండిరి. మిక్కిలి బాధ్యతతో కూడుకొనినదై చిరకాల లోకాభివృద్ధిగల విభులచే నెరవేర్చదగిన యీ ఘనకార్యమును రాజకీయ పరిజ్ఞానము చాలని నేను నిర్వహించగల్గినను లేకున్నను మహాజనుల నియమనము నతిక్రమించుకొనకు నిష్కలంక తేజాభిమానమును స్వార్థత్యాగుణము లోకోపకారబద్ధ కంఠంబులు నగు మహానదుల నేను మహాత్మాభూమిగా స్వాగత మొసంగి యాతిభ్యు మియగల భాగ్యము లభించునను సంతోషము నులను దీని కంగీకరించినవాడనై 'పరిస్థితులనుసరించి విహితాభియోగాః' అనునట్లు పరిహితము నే మనస్సున నిడిన వారై నిద్రాభాస కూర్చుంటున్న రాజకీయ పరిజ్ఞానమెట్టిదో యెరుగక మాయముల నొదిగియున్న యసంఖ్యాకులగు వీరకృషీకుల బాగును కోరినవారై కార్యభూతులుగాక నిద్రాభియోగమున వదియున్నవారిని తమతమ మేధాగంధీర భావణంబుల మేల్కొల్పి బాలినవారై దూరభారములను సరకుచేయక మార్గాయాసమును చుదివెంచక యీమండు వేసవియెండ వేడిమివైనను తెక్కనేయక కేవలస్వాధీశ్వరముతోను, పరార్థాధిపతి తత్వముతోను యెచ్చటను దయచేసి యీ సభ సలకరించు మహాజనులగు మీ కందఱకును మహాత్మాభూమిగా స్వాగత మొసంగుచున్నాడను. నా యాతిభ్యులను నేనేని లోపములుండవచ్చును. మహాత్మాభూమియగు భగవదాదామహాత్మాభూమిగా నా జను గనుక నాదార కృపాభులగు తమబోటి మహాజనులు వాటిని సరకుచేయరని నమ్మి చున్నాను.

మండల సభలు ప్రతి సావత్సరమున ప్రతి మండలమునందును జరుగుచుండుట కొన్ని సంవత్సరములనుండి మన మండలము మాయమైనది. కాని యీసంవత్సరపు కృష్ణామండలసభ చాల ప్రాముఖ్య మైనది. స్వాతంత్ర్య విరోధములగు నిరంకుశ రాజ్యములచే యెచ్చటనో రగుల్కొల్పబడి దానా సలంబునలై ప్రపంచమంతయు చుట్టు ముట్టడించి నాలుగుసంవత్సరముల వై కాలము అనేకలక్షల ప్రజలరక్తపాతమునకు కారణమై ప్రపంచమందలి ధనమునువ్యాధి బలముల నన్నిటిని పీడి పీడిచేసి జీవములు జీవ రోగాకరముగజేసి సుకల్యాణములకు పాతుకుని నీ దారుణ మహాసంగ్రామము స్వాతంత్ర్య పీఠమును ధర్మమార్గావలంబకులుగు మిక్కిలి మందలివారియొక్కయు ముఖ్యముగా శ్రీ శ్రీ శ్రీ పంచమార్జి సార్వభౌమునియొక్కయు భక్త్యులనుబలన సంఘమొంది నందులకు మునుముందు మన మండలము భగవంతుని కొని యాడదగినది. శ్రీ శ్రీ శ్రీ భారత సార్వభౌముడు ఈయంధ్రములో ప్రసక్తి గల్గించుకొన్నది స్వల్ప రాజ్యముల స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుటకే కదా! అట్టి స్వాతంత్ర్యభిలాషులగు నాంగ్ల ప్రభువులు యీమహాయుద్ధములో తమకుగల ధన మనవ్యుల సాహస్య మొసంగి కోడు పది తనవిధుక్త భర్తమును నెరవేర్చిన భారతదేశమునకు గూడ తక్కిన రాజ్యములలో సమానముగా నేల స్వాతంత్ర్య

మొసంగుటయందలి భారతీయులందఱకు నొక మాత్రాభిలాషము జనించుచుండు పాతువుచేత ప్రస్తుత రాజకీయ వాతావరణము అద్భుతముగా మారుచున్నది. ఈ మాత్రన రాజకీయ వాతావరణములో నిమిషమున్న యీ కాలమున మనమండలచే కర్మపబడుకొనునటుల మిగుల ప్రాముఖ్యములైనవి. వాటిలో కృతపాతాభివృద్ధి, నీటితీర్చి మొదలగు పన్నులమార్పులు, విద్యాభివృద్ధి, పరిశ్రమలు, ప్రభుత్వములు, ఆంధ్రరాష్ట్ర విద్యాభివృద్ధి, మాతృభాషా పోషణము, స్వరస పాలనము, గ్రామపంచాయితీలు, వికసనము, బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణీకర వివాదములు, నిన్ను జాత్యధ్వజము మొదలగు చక్కనియంతములు చాలకలవు. వీటిని తగురీతిని చర్చించుటని భారము మీదే గరుక నేను చర్చిత చర్చనముగా వాటిని గురించి వివరింప బూనుకొనలేను. మఱియును సభా గ్రామసభాపతి యొక్క యెక్కిక, విషయ విధారణ సభయను జరుగవలసి యున్నది గనుక విజయవరము తనకాలమున కృష్ణామండలము రాజని యెంచి నాచెప్పలూరిన యంతము నిరంతరీ విరమించు చున్నాను.

పిమ్మట వియమితులగు అధ్యక్షులు కారణాంతరమున రానందున శ్రీ దుగ్గిరాల నూర్యప్రకాశ రావుగారిని సభాధిపతిగనుండ శ్రీ మోచర్ల రామచంద్ర రావుగారు శిర్కా నముచూపించిరి. దానిని శ్రీ కందుల వీరరాఘవస్వామి నాయకుగారును, వల్లూరి నూర్యనారాయణ రావు గారును, అయ్యశేఖర కాశ్యపరావు గారును, కల్లూరిగడ నూర్యనారాయణ రావుగారును, శ్రీ నూర్యప్రకాశ రావుగారు శేకనేర లతుగూర్చి ప్రకాశించుచు బలపరచినపిమ్మట శ్రీవామి అగ్రా సభాధిపతిగనుండి రెండుగంటల కాలము ఆకుపుకనే గంధీరోపన్యాసమును గానించిరి.

అంతటితో ప్రభుత్వదినపత్రిక ముగిసినది. పిమ్మట నుమారు 6 గంటలకు మరసభ ప్రారంభ మయ్యెను. వివరములు తేపు తెలుపబడును.

నోటీసు. (1589)

ఇందువల్ల యావన్నుండి కంట్లాక్టు వగైరాలకు తెలియజేయుడ మే మనగా తిరుమల మీద నాల్గు పెద్ద వీధులలోనున్న పుష్కరణి మొదలైన జాగాలలోనున్న 2500 క్యాండిల్ పవరు గల వాసింగుటల్ హంగింగులైల్లు వేయునట్టి పనిన్ని, తిరుమలలో ఉత్పవకాలములయందు 1500 క్యాండిల్ పవరుగల హెడ్ లయిల్లున్ను, 2500 క్యాండిల్ పవరుగల హంగింగులైల్లు జాన్సి గానున్ను వేయుచు పనిన్ని ఒక సంవత్సరమునకు కంట్లాక్టుకు విడువబడును గనుక యీ ఏప్రిల్ నెల 30-తేదీలోగ శ్రీ విచారణకర్తలవారికి కంట్లాక్టు కోరువారు తెుడర్లు పంపుకోవచ్చును.

(2) తెుడరు కవరుపై వాసింగుటల్ లైల్లు తెుడరు అని వ్రాసి సీలుచేసి పంపుకోవలసినది.

(3) ప్రతి ఒక తెుడరుతోటి యీ 100 డిసా సిట్టు మొత్తం దేవస్థానం కచ్చేరిలో చెల్లించ వల సినది.

(4) దాఖల్ కాబడిన తెుడర్లు పైకి శ్రీ విచారణకర్తలవారికి యుక్తమని యోచే తెుడరును నుంజూరు చేయుచు మిగత తెుడర్లను ఏ కారణమున్ను తెలుపకనే నిరాకరించు అధికారము వారికి కద్దు.

(5) నిరాకరించబడ్డ తెుడర్ల డిసా సిట్టు మొత్తమును తెుడర్లు ఫైనల్ అయిన నెంటనే వాపసు తీసుకొని పోవచ్చును.

(6) యీసంబంధించిన యితరవిషయములున్ను కంట్లాక్టు పరత్తులున్ను దేవస్థానం కచ్చేరిలో తెలుసుకో వచ్చును.

తిరుపతి శేకస్థానం కచ్చేరి (sd) శ్రీమహాంత్తు ప్రయా 1919 సం ఏప్రిల్ 19 తేది గదాను జీ విచారణకర్త

అమృతాంజనము

తలనొప్పుల మాన్పును. చర్మవ్యవృత్తుల వారి కోరికను వాయువు పోల్చి పోషిస్తును. చక్కని డబ్బీతో సహా నీసా 1-కి నెల 0-8-0 అమృతాంజనము డిపో, 6 తంబు శెట్టిపిడి, మదరాస్

బ్రెటు బ్లూబ్లాక్ సిరామాతలు.

అన్నిటిలో శ్రేష్ఠమైనది. మిగుల నాణ్యము. బహుచాక. మొదటిరకము 100-కి 0-12-0, రెండవ రకము 100-కి 0-6-0. ఎర్ర సిరామాతలు:— బహునాణ్యము 100-కి అ. 12. ఆకుపచ్చ 100-కి అ. 12. డి. 100-కి అ. 12. సి. 100-కి 0-4-0. పి. సి. సి. అంకుకో, పొందూరు, నుంటూరు జిల్లా.

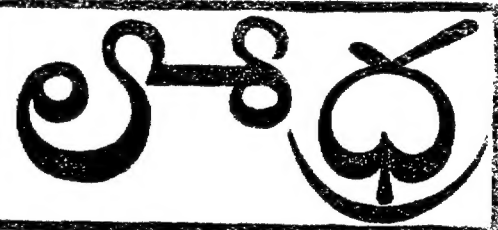
స్విస్ వాటేల్ వాచ్ (1554) ఈ వాటేల్ వాచ్ డియారము బల్లిష్టుమయిన సామాన్యమైన తయారుచేయబడి, చూచుటకు బహు అందముగా నుండును. ఈ నెల ఆఖరు లోపుక తెప్పించుకొనువారికి పొంటిన్ గలము ఇనాముగా పంపబడును. ధర 1-కి రు 8-8-0, ముంజేలి X డియారము లోపపుటో సహా ధర 6-0-0.

ట్రైంప్ అండు కో, సామాకామపేట, మద్రాసు.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమున కాశ్యపినుఖమున పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుటవలననే కలుగుచున్నది. ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును వృద్ధి గాత్రమును, ఆయస్వర్యవృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టువారి యు మే మే ధరించి పంపెదము. మెంటనే వ్రాయుకోవలెను. (219)

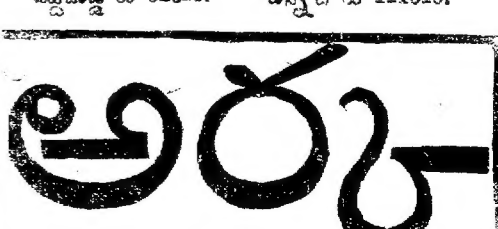
వైద్యశాస్త్ర మునిశింకర్ గోవిందజీ, అతంకనిగవా టౌవధాలయం, 157, బాబ్స్, మద్రాస్

గర్భాశయ రోగనివారణ:— శ్రీలకు గణుగణుకుల ఒహిష్ఠి కాకుండుట, అకాలబహిష్ఠి, మెలవాడిగాను, తక్కువగానుపోవుట, మనుమరోగము, సంతాపహీనత రక్షహీనత, మలబద్ధకము, సూతికావారము, కీళ్లనొప్పులు, అరకాళ్లు, అరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్యాదావలన మడుచ్చును. పెద్దబుడ్డి రు 8-0-0. చిన్నది రు. 1-10-0

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేహాశ్రుణులు, సంభుంకలములు, నిస్సత్తుక, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాలరాచి యుఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును. పెద్దబుడ్డి రు 8-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

జ్వర నివారణ బుడ్డి 1-కి రు. 1-8-0 కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద టౌవధశాల, 88, పోలీసుకమిషనరు ఆఫీసుకోడ్డు, ఎరుంటూరు, మద్రాస్. 166 వ్రాంచి:— 2, బందరు పిడి, మద్రాసు.

